

แผนพัฒนาการเกษตรตำบลห้วยเม็ก
อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์
พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

จัดทำโดย

นายพงษ์ศักดิ์ ภูพลผัน
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

สำนักงานเกษตรอำเภอห้วยเม็ก
อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์
กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลของห้วยเม็ก อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จัดทำขึ้นตามโครงการพัฒนาชุมชน ประจำปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ ของกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์จุดอ่อน - จุดแข็ง - โอกาส-ภาวะคุกคาม (SWOT ANALYSIS) ของตำบล มุ่งเน้นถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนให้มากที่สุด ซึ่งข้อมูลที่ได้มาจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนโดยผ่านผู้นำชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเม็ก อาสาสมัครเกษตร และผู้แทนเกษตรกรระดับหมู่บ้าน ตลอดจนหน่วยงานราชการต่างๆ ในพื้นที่

การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล ตามโครงการฯ ฉบับนี้ ผู้จัดทำขอขอบพระคุณผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กรท้องถิ่นและผู้เข้าร่วมการประชุมทุกท่าน ที่ให้ข้อมูลและร่วมมือเป็นอย่างดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนพัฒนาการเกษตรฉบับนี้จะสามารถทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรในตำบลห้วยเม็กดีขึ้นและยั่งยืนสืบไป

นายพงษ์ศักดิ์ ภูพลผัน
เลขานุการศูนย์บริการฯ ตำบลห้วยเม็ก
สำนักงานเกษตรอำเภอห้วยเม็ก
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	
๑.๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๑
๑.๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๑
๑.๑.๒ อาณาเขตติดต่อ	๑
๑.๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	๑
๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)	๒
๑.๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	๒
๑.๒.๒ ลักษณะทิศทาง ความลาดชัน	๒
๑.๒.๓ ลักษณะดิน	๒
๑.๓ สภาพภูมิอากาศ	
๑.๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ	๓
๑.๔ สภาพเศรษฐกิจและสังคม	
๑.๔.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ	๔
๑.๔.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด	๔
๑.๔.๓ จำนวนครัวเรือน	๔
๑.๔.๔ การศึกษา	๔
๑.๔.๕ สาธารณสุข	๕
๑.๔.๖ ประเพณีและวัฒนธรรม	๕
๑.๕ การใช้ประโยชน์ที่ดิน	๖
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลห้วยเม็ก	
๒.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบล	
๒.๑.๑ สถานการณ์การเกษตรในพื้นที่	๗-๙
๒.๑.๒ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)	๑๐-๑๑
๒.๑.๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๑๒-๒๑
๒.๒ การจัดทำ TOWS Matrix	
บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล	๒๒-๓๒
๓.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)	๒๒-๒๖
๓.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	๒๗-๒๘
๓.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร	๒๙-๓๑
๓.๔ การแปรรูปผลผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์	๓๒-๓๓
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	

ตำบลห้วยเม็ก มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ดอนสลับพื้นที่ราบ ตั้งอยู่ทางตอนบนของเขื่อนลำปาว มีที่กักเก็บน้ำขนาดใหญ่ซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ ๑๐๕ ไร่ สามารถเก็บน้ำไว้เพื่อผลิตประปาหมู่บ้านได้ตลอดปี แต่สำหรับน้ำเพื่อการเกษตรนั้น มีเฉพาะฤดูฝนเท่านั้น เมื่อหมดฤดูฝนก็ไม่สามารถที่จะทำการเกษตรใด ๆ ได้อีก เพราะน้ำฝนที่ตกลงยังพื้นที่ตำบลห้วยเม็ก จะไหลลงสู่เขื่อนลำปาวทั้งหมด

ลักษณะภูมิอากาศทั่วไปของตำบลห้วยเม็กร้อนปานกลาง เมื่อถึงฤดูหนาวจะหนาวเย็นมาก

๑.๑ ลักษณะของดิน

ดินจะเป็นดินร่วนปนทราย ไม่สามารถดูดซึบกักเก็บน้ำไว้ได้ บางพื้นที่จะมีหินลูกรังปนดิน ฤดูแล้งจะแล้งมาก ไม่มีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ

๑.๒ ลักษณะแหล่งน้ำ

แหล่งน้ำธรรมชาติตำบลห้วยเม็ก ไม่มีแหล่งน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ จะมีอยู่บ้างก็เพียงอ่างเก็บน้ำหนองบัวโชน อยู่ทางทิศใต้บ้านเนินลาดหมู่ ๙ ใช้กักเก็บเพื่อการเกษตร นอกนั้นจะมีลำห้วยขนาดเล็ก คือ ลำห้วยใหญ่ กับลำห้วยผึ้ง ลำห้วยม่วง เป็นลำห้วยขนาดเล็ก ไม่สามารถเก็บน้ำไว้ตลอดปี จะมีน้ำเฉพาะในฤดูฝนเท่านั้น แหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค มีหนองขนาดพื้นที่ ๑๐๕ ไร่ จำนวน ๑ แห่ง สามารถกักเก็บน้ำไว้เพื่อการประปาหมู่บ้านห้วยเม็ก และการประปาของโรงพยาบาลห้วยเม็ก ไว้ใช้ได้ตลอดปี หากไม่มีการแห้งแล้งติดต่อกันเป็นระยะเวลาานาน และยังมีหนองบง เป็นหนองสำหรับกักเก็บน้ำขนาดเล็ก มีพื้นที่ประมาณ ๔๖ ไร่ ไม่สามารถกักเก็บน้ำไว้ใช้ได้ตลอดปี เนื่องจากปัจจุบันมีสภาพ ดินชั้นดินมาก

๑.๓ ลักษณะต้นไม้และป่าไม้

ในเขตตำบลห้วยเม็ก ไม่มีแหล่งที่เป็นทรัพยากรป่าไม้ เนื่องจากเป็นเขตเมือง

๑.๗ ประชากร

จากการสำรวจประชากรตำบลห้วยเม็ก รายละเอียดดังนี้

หมู่ที่	ชุมชน/หมู่บ้าน	จำนวนประชากร			จำนวนครัวเรือน
		ชาย	หญิง	รวม	
๑	บ้านห้วยเม็ก	๓๔๐	๓๕๙	๖๙๙	๑๗๖
๒	บ้านพานสุวรรณ	๓๐๕	๒๖๓	๕๖๘	๑๕๖
๓	บ้านหนองคำ	๓๙๙	๔๕๖	๘๕๕	๔๐๐
๔	บ้านพิทักษ์พัฒนา	๓๔๒	๓๘๖	๗๒๘	๓๔๒
๕	บ้านป่ายาง	๖๒	๖๒	๑๒๓	๓๕
๖	บ้านกุดท่าลือ	๓๖๖	๔๑๘	๗๘๔	๑๘๗
๗	บ้านพนมทอง	๒๖๔	๒๔๗	๕๑๑	๑๓๐
๘	บ้านหัวดง	๒๙๒	๒๙๔	๕๘๖	๑๖๐
๙	บ้านเนินลาด	๔๘๖	๔๓๕	๙๒๑	๑๙๓
๑๐	บ้านจันทร์ส่องหล้า	๒๙๖	๒๙๑	๕๘๗	๑๖๖
๑๑	บ้านห้วยเม็ก	๒๐๑	๑๙๖	๓๙๗	๙๔
๑๒	บ้านกุดท่าลือ	๓๒๓	๓๔๔	๖๖๗	๑๘๐
๑๓	บ้านห้วยเม็ก	๒๘๘	๒๙๔	๕๘๒	๑๓๒
๑๔	บ้านรุ่งอรุณ	๒๒๕	๒๕๙	๔๘๔	๑๖๖
๑๕	บ้านธาตุพนม	๑๘๔	๑๖๗	๓๕๑	๒๔๔
รวม		๔,๓๗๔	๔,๔๗๐	๘,๘๔๔	๒,๗๖๑

๑.๘ การศึกษา

ตำบลห้วยเม็ก มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒ ได้ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลห้วยเม็ก และมีสถานศึกษาที่ตั้งในตำบล ดังนี้

ที่	ชื่อสถานศึกษา	จำนวน(แห่ง)
๑	ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ - ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองคำ - ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์วัดกลางห้วยเม็ก - ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	๓
๒	สถานศึกษาปฐมวัย - โรงเรียนอนุบาลรวมบัณฑิต - โรงเรียนอนุบาลชุลีพร - โรงเรียนธนาศิริวิเทศศึกษา	๓
๓	สถานศึกษาระดับประถมศึกษา - โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล - โรงเรียนหนองคำประชานุเคราะห์ - โรงเรียนเนินลาดวิทยา - โรงเรียนบ้านกุดท่าลือ - โรงเรียนอนุบาลชุลีพร - โรงเรียนรวมบัณฑิตศึกษา	๖
๔	สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา - โรงเรียนห้วยเม็กวิทยาคม - โรงเรียนรวมบัณฑิตศึกษา - โรงเรียนอนุบาลชุลีพร	๓

๑.๙ สาธารณสุข

การดำเนินการด้านสาธารณสุขตำบลห้วยเม็ก ได้ดำเนินการในรูปแบบผสมผสาน คือมุ่งในการสุขภาพ สิ่งแวดล้อม การป้องกันและส่งเสริมสุขภาพพร้อมกันไปกับการสาธารณสุขมูลฐาน โดยมีการประสานงาน และบูรณาการงานต่างๆ ร่วมกับ โรงพยาบาลห้วยเม็ก ซึ่งเป็นโรงพยาบาลของรัฐ ขนาด ๓๐ เตียง จำนวน ๑ แห่ง มีกลุ่ม อาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ทุกหมู่บ้าน และสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ

๑.๑๐ อาชญากรรม

พื้นที่ไม่มีเหตุอาชญากรรมเกิดขึ้น แต่มีเหตุการณ์ลักขโมยทรัพย์สินประชาชน ซึ่งจากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานพบว่า ส่วนมากครัวเรือนมีการป้องกันอุบัติภัยอย่างถูกวิธี มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีการติดตั้งกล้องวงจรปิดในจุดที่เป็นที่สาธารณะ ติดตั้งสัญญาณไฟกระพริบทางร่วมทางแยก รวมทั้งได้ตั้งจุดตรวจ จุดสกัด จุดบริการ ในช่วงเทศกาลที่มีวันหยุดหลายวันเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชน แต่ปัญหาที่พบเป็นประจำคือการทะเลาะวิวาทของกลุ่มวัยรุ่นโดยเฉพาะในสถานที่จัดงานดนตรี งานมหรสพ เป็นปัญหาที่ชุมชนได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก การแก้ไขปัญหา คือการแจ้งเตือนให้ผู้ปกครองดูแลบุตรหลานของตน ประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงผลกระทบ ผลเสียหาย และโทษที่ได้รับจากการเกิดเหตุทะเลาะวิวาท การขอความร่วมมือไปยังผู้นำ การขอคำสั่งจาก ตำรวจ ผู้นำ อปพร. เพื่อระงับเหตุไม่ให้เกิดความรุนแรง แต่จะไม่ให้เกิดขึ้นเลยยังเป็นปัญหาที่ปัจจุบันไม่สามารถที่จะแก้ไขได้ ทั้งที่มีการร่วมมือกันหลายฝ่ายที่จะแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนต่อไปที่สามารถดำเนินการได้

๑.๑๑ ยาเสพติด

ปัญหาเสพติดในชุมชน ยังคงเป็นปัญหาที่ยังไม่สามารถแก้ไขให้หมดได้ เหตุผลก็เนื่องมาจากว่าได้รับความร่วมมือกับทางผู้นำ ประชาชน หน่วยงานของเทศบาลที่ช่วยสอดส่องดูแลอยู่เป็นประจำ การแก้ไข ปัญหาของเทศบาลสามารถทำได้เฉพาะตามอำนาจหน้าที่เท่านั้น เช่น การณรงค์ การประชาสัมพันธ์ การแจ้งเบาะแส การฝึกอบรมให้ความรู้ ถ้านอกเหนือจากอำนาจหน้าที่ ก็เป็นเรื่องของอำเภอหรือตำรวจแล้วแต่กรณี

๑.๑๒ การสังคมสงเคราะห์

มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ (ศูนย์โฮมสุข) มีเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่แพทย์ได้รับรอง และทำการวินิจฉัยแล้ว และมีความเป็นอยู่ยากจน หรือถูกทอดทิ้ง ขาดการอุปการะดูแลไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ่ายสงเคราะห์เพื่อการยังชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้รับเงินอุดหนุนทั่วไปเพื่อจ่ายเป็นค่าเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ และเบี้ยยังชีพคนพิการ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยความพิการให้คนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙

๒. ด้านเศรษฐกิจ

๒.๑ การเกษตร

ภาวะเศรษฐกิจของตำบลห้วยเม็ก เป็นระบบเศรษฐกิจแบบเกษตรกรรม คือ รายได้ประชากรมาจากภาคเกษตรเป็นส่วนมาก ในรอบหนึ่งปีจะมีรายได้เข้ามา ๑ ครั้ง จากนั้นประชากรก็จะมีการอพยพแรงงานไปทำงานต่างจังหวัดหรือต่างประเทศบางส่วน สืบเนื่องจากไม่มีการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ในตำบลห้วยเม็ก แต่จะมีอยู่บ้างก็เป็นเพียงอุตสาหกรรมในครัวเรือนเท่านั้น

หมู่ที่	หมู่บ้าน	อาชีพหลัก	อาชีพรอง
๑	บ้านห้วยเม็ก	ทำนา	รับจ้าง
๒	บ้านพานสุวรรณ	ทำนา	รับจ้าง
๓	บ้านหนองคำ	ทำนา	รับจ้าง
๔	บ้านพิทักษ์พัฒนา	รับจ้าง	ทำนา
๕	บ้านป่ายาง	ทำนา	รับจ้าง
๖	บ้านกุดท่าลือ	ทำนา	รับจ้าง
๗	บ้านพนมทอง	ทำนา	รับจ้าง
๘	บ้านหัวดง	ทำนา	รับจ้าง
๙	บ้านเนินลาด	ทำนา	รับจ้าง
๑๐	บ้านจันทร์ส่องหล้า	รับจ้าง	ทำนา
๑๑	บ้านห้วยเม็ก	ทำนา	รับจ้าง
๑๒	บ้านกุดท่าลือ	ทำนา	รับจ้าง
๑๓	บ้านห้วยเม็ก	ทำนา	ทำไร่
๑๔	บ้านรุ่งอรุณ	ทำนา	รับจ้าง
๑๕	บ้านธาตุนม	รับราชการ	รับจ้าง

๒.๒ การปลูกสัตว์

เป็นการประกอบการในลักษณะเลี้ยงในครัวเรือนเป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริม เช่น การเลี้ยง ไก่ เป็ด โค สุกร กระบือ ไก่ เป็ด ฯลฯ

๒.๓ การบริการ

สถานประกอบการด้านบริการ ประกอบด้วย รีสอร์ท ร้านอาหาร ร้านเสริมสวย ร้านขายของเบ็ดเตล็ด โรงผลิตน้ำดื่ม ปั่นน้ำมัน ร้านทอง อยู่/ร้านรถยนต์,จักรยานยนต์ คลินิก และโรงสีข้าว

๒.๔ การท่องเที่ยว

ตำบลห้วยเม็กมีสถานที่ท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์และโบราณวัตถุ คือองค์พระธาตุพนมจำลอง อำเภอห้วยเม็ก ตั้งอยู่ที่วัดป่าธรรมพิทักษ์ บ้านธาตุ หมู่ที่ ๑๕ ในเขตเทศบาลตำบลห้วยเม็ก เป็นพระธาตุพนมจำลอง เพียงองค์เดียวที่ได้รับอนุมัติจากกรมศิลปากร ให้มีการจัดสร้างอย่างถูกต้อง จากนั้นก็จะกลายเป็นปูชนียสถานที่สำคัญยิ่งของพุทธศาสนิกชนชาวห้วยเม็กและอำเภอจังหวัดใกล้เคียง และจะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวของอำเภอห้วยเม็ก โดยได้มีการจัดงานนมัสการพระธาตุพนมจำลองแห่งนี้ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม เป็นประจำทุกปี

๒.๕ อุตสาหกรรม

ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ส่วนมากจะเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน จำแนกเป็นประเภทอุตสาหกรรมผลิตและบริการ ได้แก่ โรงสีข้าว โรงผลิตขนมจีน

๒.๖ กลุ่มอาชีพ

มีกลุ่มอาชีพ จำนวน ๕ กลุ่ม

๑. กลุ่มทอผ้าพื้นเมือง หมู่ที่ ๑๐
๒. กลุ่มปลูกผักบ้านหนองคำ หมู่ที่ ๓
๓. กลุ่มน้ายาล้างจานสมุนไพร หมู่ที่ ๔
๔. กลุ่มทอผ้าไหม หมู่ที่ ๔
๕. กลุ่มทอเสื่อกก หมู่ที่ ๖

๒.๗ แรงงาน

จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานพบว่า ประชากรที่มีอายุ ๑๕ – ๖๐ ปี อยู่ในกำลังแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานด้านการเกษตร บางส่วน ไปรับจ้างทำงานนอกพื้นที่ รวมทั้งแรงงานที่ไปทำงานต่างประเทศ ปัญหาที่พบคือ ประชากรต้องไปทำงานนอกพื้นที่ในเมืองที่มีโรงงานอุตสาหกรรม บริษัท ห้างร้านใหญ่ๆ เพราะในพื้นที่ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมที่มีการจ้างแรงงานเยอะ เพราะพื้นที่ส่วนมากเป็นที่อยู่อาศัย

๓ เศรษฐกิจพอเพียงท้องถิ่น

๓.๑ ข้อมูลด้านการเกษตร

หมู่ที่	หมู่บ้าน	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	ที่นา	ที่ไร่	พืชอื่นๆ
๑	บ้านห้วยเม็ก	๑,๓๓๙	๙๙๔	๓๓๐	๑๕
๒	บ้านพานสุวรรณ	๑,๘๗๖	๑,๑๒๕	๗๕๑	๐
๓	บ้านหนองคำ	๗๖๘	๔๑๗	๓๒๓	๒๘
๔	บ้านพิทักษ์พัฒนา	๑,๔๖๗	๑,๐๓๘	๔๒๑	๘

๕	บ้านป่ายาง	๑,๘๐๓	๙๔๗	๘๓๘	๒๓
๖	บ้านกุดท่าลือ	๓,๔๗๑	๑,๘๗๕	๑,๓๕๖	๒๔๐
๗	บ้านพนมทอง	๗๗๓	๔๔๖	๒๘๖	๔๑
๘	บ้านหัวดง	๓,๕๙๘	๑,๘๑๙	๑,๓๒๔	๔๕๔
๙	บ้านเนินลาด	๔,๒๙๖	๒,๐๘๑	๑,๘๓๒	๓๘๓
๑๐	บ้านจันทร์ส่องหล้า	๑,๔๐๖	๙๕๔	๔๕๒	๐
๑๑	บ้านห้วยเม็ก	๑,๑๕๐	๙๙๔	๑๔๘	๘
๑๒	บ้านกุดท่าลือ	๓,๓๘๓	๑,๘๒๔	๑,๑๗๘	๓๘๑
๑๓	บ้านห้วยเม็ก	๗๐๐	๔๓๔	๒๕๗	๐
๑๔	บ้านรุ่งอรุณ	๑,๑๐๖	๙๓๒	๑๖๙	๕
๑๕	บ้านธาตุพนม	๕๑๑	๓๕๐	๑๔๖	๐

๓.๒ ภูมิปัญญาภาษาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนในเขตเทศบาลได้อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ วิธีการทำเครื่องจักรสารใช้สำหรับในครัวเรือน วิธีการเลี้ยงไหมและการทอผ้าไหม วิธีการทอเสื่อจากต้นกก และวิธีการจับปลาธรรมชาติ

ภาษาถิ่น ส่วนมากร้อยละ ๙๕ % พูดภาษาอีสาน

๓.๓ สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก ประชาชนในได้ผลิตของใช้พื้นเมืองขึ้นใช้ในครัวเรือนและเหลือเอาไว้จำหน่ายบ้าง ได้แก่ เสื่อที่ทอจากต้นกก ผ้าที่ทอจากผ้าฝ้ายและผ้าไหม เครื่องจักรสานที่ทำจากไม้ไผ่

๔. ทรัพยากรธรรมชาติ

๔.๑ น้ำ

แหล่งน้ำธรรมชาติ ในตำบลห้วยเม็ก ไม่มีแหล่งน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ จะมีอยู่บ้างก็เพียงลำห้วยขนาดเล็ก ๒ แห่ง คือ ลำห้วยใหญ่ กับลำห้วยผึ้ง เป็นลำห้วยขนาดเล็ก ไม่สามารถเก็บน้ำไว้ตลอดปี จะมีน้ำเฉพาะในฤดูฝนเท่านั้น แหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ในเขตเทศบาลมีหนองขนาดพื้นที่ ๑๐๕ ไร่ จำนวน ๑ แห่ง สามารถกักเก็บน้ำไว้เพื่อการประปาหมู่บ้านห้วยเม็ก และการประปาของโรงพยาบาลห้วยเม็ก ไว้ใช้ได้ตลอดปี หากไม่มีการแห้งแล้งติดต่อกันเป็นระยะเวลานาน และยังมีหนองบง เป็นหนองสำหรับกักเก็บน้ำขนาดเล็ก มีพื้นที่ประมาณ ๔๖ ไร่ ไม่สามารถกักเก็บน้ำไว้ใช้ได้ตลอดปี เนื่องจากปัจจุบันมีสภาพ ดินเค็มมาก

๔.๒ ป่าไม้

ตำบลห้วยเม็ก ไม่มีแหล่งที่เป็นทรัพยากรป่าไม้ เนื่องจากเป็นเขตเมือง มีพื้นที่ขนาดเล็ก

๔.๓ คุณภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

ในพื้นที่ของเทศบาลส่วนมากเป็นพื้นที่สำหรับเพาะปลูก ที่อยู่อาศัย ร้านค้า สถานประกอบการ ตามลำดับ และมีพื้นที่เพียงเล็กน้อยที่เป็นพื้นที่สาธารณะ ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ก็ได้แก่ ดิน น้ำ ต้นไม้ อากาศ

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลห้วยเม็ก

๒.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบลห้วยเม็ก

๑) เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

ศูนย์เครือข่ายศพก.

ชื่อศูนย์ บ้านสวนสิบแสน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์
สินค้าหลัก พันธุ์ไม้ป่า
สถานที่ตั้ง บ้านรุ่งอรุณ หมู่ที่ ๑๔ ตำบลห้วยเม็ก อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์
พิกัด X ...๓๑๑๓๐๒...y ...๑๘๓๖๘๑๙... zone .๔๘....

แผนที่ที่ดัดแปลง

ชื่อประธานศูนย์เครือข่าย :จ.ส.อ.จรรยา มุลสมบัติ.....

เบอร์โทรศัพท์:๐๙๘-๗๔๗๓๔๖๖,๐๘๑-๒๙๙๖๐๖๙..

เทคโนโลยีเด่นของศูนย์เครือข่าย :การบริหารจัดการพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ และการทำจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง.....

การนำไปใช้ประโยชน์ : ...การบริหารจัดการพื้นที่ตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่.....

หลักสูตรการเรียนรู้ : ..๑.แนวทางการทำเกษตรแบบผสมผสาน

๒.แนวทางการทำเกษตรทฤษฎีใหม่

๓.การลดต้นทุนการผลิตโดยใช้น้ำหมักชีวภาพ (จุลินทรีย์สังเคราะห์แสง)

ฐานการเรียนรู้ที่ ๑...การจัดการพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ...

ฐานการเรียนรู้ที่ ๒ ...การทำน้ำหมักชีวภาพ (จุลินทรีย์สังเคราะห์แสง) นำมาใช้เอง...

ฐานการเรียนรู้ที่ ๓ ...หลักการนำไปขายสู่ตลาดและผู้บริโภค...

๒) ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

ทรัพยากรน้ำ

สภาพพื้นที่ตำบลห้วยเม็ก เป็นที่ราบและเป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความสูงเฉลี่ย ๑๗๐-๑๙๐ เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง โดยพื้นที่ราบมีความลาดชันซึ่งเป็นที่ราบลุ่มใช้ทำนา พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง

เนินดินเป็นแนวยาวกระจายทั่วไปทั้งตำบล โดยเป็นที่ลุ่มใช้ทำนา ๗,๓๖๙ ไร่ เป็นที่ดอนใช้ปลูกไม้ผล พืชไร่ และ ป่าไม้ ๑๘,๙๑๐ ไร่ สำหรับช่วงฤดูกาลเพาะปลูกพืชที่เหมาะสม ได้จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณ น้ำฝนเฉลี่ยรายเดือน ผลการวิเคราะห์ช่วงฤดูกาลเพาะปลูกดังนี้

- ช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกอยู่ใน ช่วงกลางเดือนเมษายนถึงกลางเดือนตุลาคม

- ช่วงระยะเวลาที่มีน้ำมากเกินพอ อยู่ในช่วงต้นเดือนพฤษภาคมถึงปลายเดือนกันยายน

- ช่วงระยะเวลาที่ขาดน้ำ อยู่ในช่วงกลางเดือนเมษายนถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่ไม่ เหมาะสมต่อการปลูกพืชโดยอาศัยน้ำฝน เนื่องจากดินมีความชื้นไม่เพียงพอต่อการเจริญเติบโต

- แหล่งน้ำธรรมชาติ ที่สำคัญ ได้แก่ หนองห้วยเม็ก หนองหว่า ลำห้วยตุมฝั่ง หนอง- ฝิ่งอเฒ่า หนองกุดท่าลือ หนองโสภ หนองวัว หนองโรงเรียนเก่า และหนองห้วยบง

- แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นเอง ได้แก่ ประปาหมู่บ้าน บ่อน้ำตื้น บ่อบาดาล ที่ใช้ประโยชน์ในการอุปโภค บริโภค และการปลูกพืชผัก

สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

เกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาเป็นหลัก ตำบลห้วยเม็กมีการรวมกลุ่มของเกษตรกร โดยได้รับการ สนับสนุนและส่งเสริมจากหน่วยงานรัฐ เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมพัฒนาชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลและ/เทศบาล เป็นต้น ซึ่งได้แก่ กลุ่มเกษตรกรจำนวน ๒ กลุ่ม (กลุ่มทำนาและกลุ่มทำไร่) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๑๒ กลุ่ม (กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกุดท่าลือ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหัวดง กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกรจันทร์ส่องหล้า กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรพิทักษ์พัฒนา กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรพนมทอง เป็นต้น) กลุ่มยุว เกษตรกร ๓ กลุ่ม(กลุ่มยุวเกษตรกรกุดท่าลือร่วมใจ กลุ่มยุวเกษตรกรเนินลาดร่วมใจ กลุ่มยุวเกษตรกรหัวดงพัฒนา) นอกจากนี้กลุ่มต่างๆ ข้างต้นแล้ว ยังมีสหกรณ์ที่ดำเนินธุรกิจตามปกติ ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรห้วยเม็ก จำกัด และยังมีวิสาหกิจชุมชนที่จัดตั้งขึ้น เพื่อนำภูมิปัญญาและทรัพยากรที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการผลิต สินค้า บริการหรือการอื่นๆ และเพื่อเชื่อมโยงสินค้าในเครือข่าย เป็นการยกระดับมาตรฐานสินค้าให้สูงขึ้น คือ

- ประเภทผ้าทอและเสื้อผ้า คือ กลุ่มทอผ้าห่อไหมบ้านพิทักษ์ กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านหนองคำ

- ประเภทศิลปประดิษฐ์และของที่ระลึก คือ กลุ่มทอเสื่อกกกุดท่าลือ ซึ่งถือว่าเป็นสินค้า OTOP ประเภทชุมชนระดับ ๓ ดาว ของตำบลห้วยเม็ก ได้แก่ ผ้าห่ม/ผ้าพื้นเมือง หมู่ที่ ๓ ประเภท ๒ ดาว ได้แก่ เสื่อ กกของกลุ่มแม่บ้านกุดท่าลือ หมู่ที่ ๑๒

การผลิตทางการเกษตร

พืช เกษตรกรตำบลห้วยเม็กปลูกข้าวและอ้อยโรงงานเป็นพืชหลักในช่วงต้นฤดูฝน มีการปลูกมัน สำปะหลังเป็นช่วงระยะเวลาสั้นๆ เนื่องจากปลูกในพื้นที่ทำการรื้ออ้อยต่อที่ ๒ ไร่ และจะทำการปลูกใหม่ใน เดือนตุลาคม จึงจำเป็นต้องทำการเก็บเกี่ยวก่อนอายุทำให้ผลผลิตต่อไร่ต่ำ นอกจากนี้ยังปลูกถั่วลิสง ซึ่ง เกษตรกรจะปลูกเป็นประจำทุกปีทั้งในพื้นที่ของตนเอง และอาศัยพื้นที่ของผู้อื่นที่ทำการรื้ออ้อยต่อที่ ๒ ไร่ เพื่อเพิ่ม รายได้ในครัวเรือนและเป็นพืชบำรุงดินให้แก่เกษตรกรเจ้าของพื้นที่ ส่วนการปลูกพืชในฤดูแล้งนั้น มีการปลูก ถั่วลิสงในพื้นที่นาเพื่อเพิ่มรายได้และเป็นพืชบำรุงดินในหมู่ที่ ๕,๖,๘ และหมู่ที่ ๑๒ เป็นการปลูกโดยอาศัยน้ำ จากลำห้วยและสระน้ำในไร่นา จำนวนพื้นที่ปลูกขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำในแต่ละปี ส่วนไม้ผลมีทั้งการปลูกแบบ สวนผสมปลูกแบบไร่นาสวนผสม ปลูกรวมกับที่อยู่อาศัยและปลูกในลักษณะเป็นสวนชนิดไม้ผลที่ปลูกมากที่สุด คือ มะม่วงและยังมีพืชอื่นๆ อาทิ หวายตดหน่อซึ่งมีพื้นที่ปลูก ๖๔ ไร่ เกษตรกร ๑๒๗ ราย เฉลี่ย ๒ งานต่อราย พันธุ์ที่ปลูกมาก คือ พันธุ์หนามเขียว เนื่องจากมีขนาดหน่อใหญ่ให้ผลผลิตสูง ปลูกแบบสวนผสมตามหัวไร่ปลาย นา ผลผลิตเฉลี่ย ๖๐๐-๘๐๐ หน่อต่อไร่ สำหรับพืชผักมีเกษตรกรที่ปลูก ๑,๑๗๒ ครัวเรือน ร้อยละ ๘๕ เป็นการ ปลูกเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเป็นหลัก โดยปลูกบริเวณแหล่งน้ำในไร่นา แหล่งน้ำธรรมชาติ และบริเวณที่อยู่

อาศัย เฉลี่ยครัวเรือนละ ๒๐ ตารางเมตร ชนิดของผักที่ปลูกเพื่อจำหน่าย คือ มะเขือเปราะ กะหล่ำปลี กระบี่น้ำ
ปศุสัตว์ ตำบลห้วยเม็กมีการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์พื้นเมืองประมาณร้อยละ ๙๕ ของผู้ที่เลี้ยงโค
ทั้งหมด และร้อยละ ๕ เลี้ยงโคพันธุ์ลูกผสมจำนวนโคที่เลี้ยงเฉลี่ย ๓-๔ ตัวต่อครัวเรือน และเลี้ยงกระบือพันธุ์
พื้นเมืองเฉลี่ย ๒ ตัวต่อครัวเรือน เลี้ยงแบบปล่อยตามหัวไร่ปลายนาและที่สาธารณะ สุกรพันธุ์ที่เลี้ยงทั้งหมดเป็น
พันธุ์ที่ทางราชการส่งเสริม เกษตรกรเลี้ยงเป็ด-ไก่พันธุ์พื้นเมืองเฉลี่ย ๑๑ ตัวต่อครัวเรือน เลี้ยงแบบปล่อยลาน
เพื่อบริโภคในครัวเรือน

ประมง เกษตรกรจำนวน ๔๗๕ ครัวเรือน เลี้ยงปลาในสระน้ำเพื่อการเกษตรเป็นสระน้ำในไร่นา
ขนาดพื้นที่ ๑ ไร่ ปลาที่เลี้ยงเป็นปลาเบญจพรรณ เลี้ยงเพื่อบริโภคในครัวเรือน

๓) ต้นทุนการผลิตและการตลาดทางการเกษตร

ข้าว ต้นทุนการผลิตข้าวในปี ๓,๐๕๐ บาทต่อไร่ ราคาผลผลิต ๖-๙.๕๐ บาทต่อกิโลกรัม ส่วน
ใหญ่เป็นค่าแรงงานหว่าน ค่าปุ๋ย และค่าแรงงานเก็บเกี่ยวผลผลิต ส่วนที่เหลือจากการบริโภคและทำพันธุ์จะ
จำหน่ายให้กับโรงสีโดยตรง การซื้อขายจะใช้ระบบชั่งน้ำหนัก หักเปอร์เซ็นต์ความชื้นและสิ่งเจือปน ซึ่งผู้ซื้อเป็นผู้
พิจารณาเองทั้งหมด การปลูกข้าวเป็นการปลูกเพื่อบริโภคในครัวเรือนเท่านั้น

อ้อยโรงงาน ต้นทุนการผลิต ๗,๑๕๐ บาทต่อครัวเรือน ราคาผลผลิต ๑.๓๐ บาทต่อกิโลกรัม
ส่วนใหญ่เป็นค่าขนส่งผลผลิต ค่าปุ๋ยเคมีและค่าพันธุ์ ตามลำดับ ส่งจำหน่ายที่โรงงานน้ำตาลขอนแก่น อำเภอ
น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น และโรงงานน้ำตาลมิตรภาพสินธุ์ อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

มันสำปะหลัง ต้นทุนการผลิต ๔,๙๐๐ บาทต่อครัวเรือน ราคาผลผลิต ๒.๕๐ บาทต่อกิโลกรัม ส่วน
ใหญ่เป็นค่าขนส่งผลผลิต ค่าแรงงานกำจัดวัชพืชและค่าพันธุ์ ตามลำดับ ส่งจำหน่ายที่ลานรับซื้อ ตำบลคำใหญ่
อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ และลานรับซื้อ อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น

ไม้ผลและพืชสวนอื่นๆ แหล่งจำหน่ายในหมู่บ้านและตลาดท้องถิ่น

๔) สภาพการใช้ที่ดิน

สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลห้วยเม็ก ประกอบด้วย ประเภทการใช้ที่ดินต่างๆ ดังต่อไปนี้ คือ

๑) พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ ๑,๔๐๙ ไร่ หรือร้อยละ ๓.๙๙ ของเนื้อที่ ทั้งหมด
ประกอบด้วย ตัวเมืองและย่านการค้า หมู่บ้าน สถานที่ราชการ และสถาบันต่างๆ โรงงานอุตสาหกรรม และสถานที่
พักผ่อนหย่อนใจ

๒) พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ ๓๓,๑๙๓ ไร่ หรือร้อยละ ๙๓.๘๙ ของเนื้อที่ทั้งหมด ประกอบด้วย การใช้
ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้คือ

๒.๑) นาข้าว มีเนื้อที่ ๑๙,๘๗๐ ไร่ หรือร้อยละ ๕๖.๒๑ ของเนื้อที่ทั้งหมด

๒.๒) พืชไร่ มีเนื้อที่ ๑๓,๒๔๖ ไร่ หรือร้อยละ ๓๗.๔๗ ของเนื้อที่ทั้งหมด พืชไร่ที่พบ ได้แก่ พืชไร่
ผสมอ้อย และมันสำปะหลัง โดยพืชไร่ผสมจะเป็นพืชไร่ตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปมีพื้นที่ปลูกขนาดเล็กกว่า ๑๐ ไร่
สลักกันไม่สามารถแยกขอบเขตได้

๒.๓) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ ๗๗ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๒๑ ของเนื้อที่ทั้งหมด ไม้ยืนต้นที่พบ ได้แก่ ยูคา
ลิปตัส

๓) พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ ๑๖๔ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๔๖ ของเนื้อที่ทั้งหมด ประกอบด้วย ป่าเสื่อม
โทรมที่ปลูกอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ และที่ดินของรัฐประเภทอื่นๆ

๔) พื้นที่น้ำ มีเนื้อที่ ๕๓๒ ไร่ หรือร้อยละ ๑.๕๑ ของเนื้อที่ทั้งหมด ได้แก่ แม่น้ำ ลำคลอง บึง
หรือหนองน้ำ อ่างเก็บน้ำ และบ่อน้ำในไร่นา

๕) พื้นที่เบ็ดเตล็ด เป็นพื้นที่ชนิดอื่นนอกจากที่กล่าวมาแล้ว ประกอบด้วย

พื้นที่ลุ่ม มีเนื้อที่ ๕๓ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๑๕ ของเนื้อที่ทั้งหมด พืชที่ขึ้นอยู่เป็นพืชตระกูลกก ในฤดูฝนน้ำจะท่วม

๕) การจำแนกความเหมาะสมของที่ดิน

ในการจำแนกความเหมาะสมของที่ดิน เป็นการประเมินศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกพืชหรือประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยการพิจารณาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพที่ดินกับความ ต้องการปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืชหรือประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินว่ามีความเหมาะสมอยู่ ในระดับใด และมีข้อจำกัดใดบ้าง โดยได้จำแนกความเหมาะสมออกเป็น ๔ ชั้น คือ

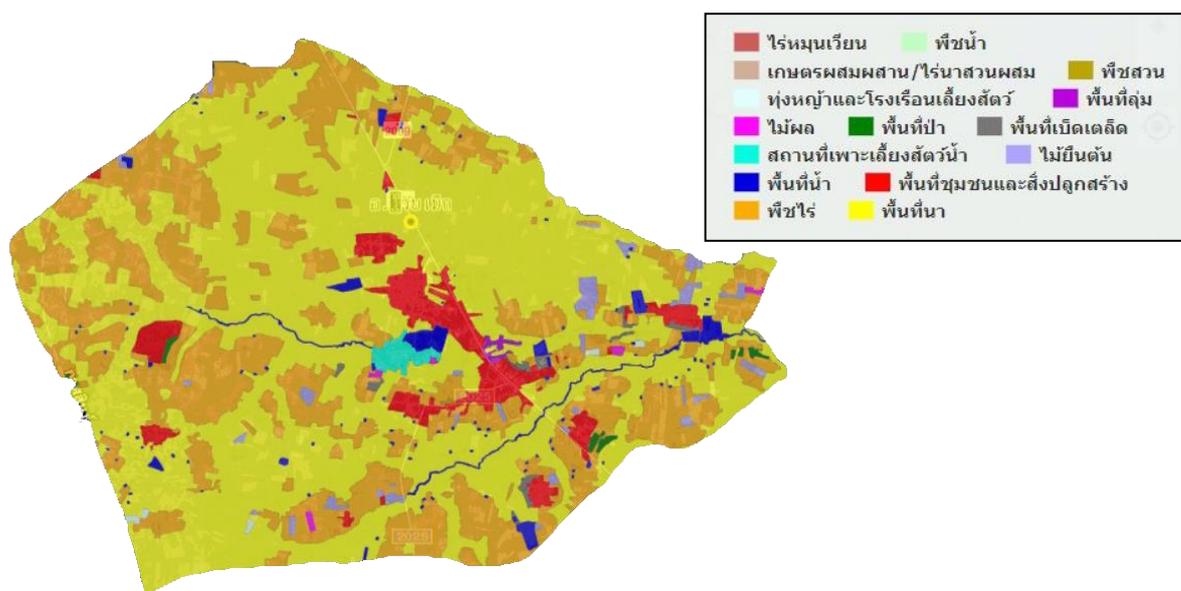
S๑ : ชั้นที่มีความเหมาะสมสูง

S๒ : ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง

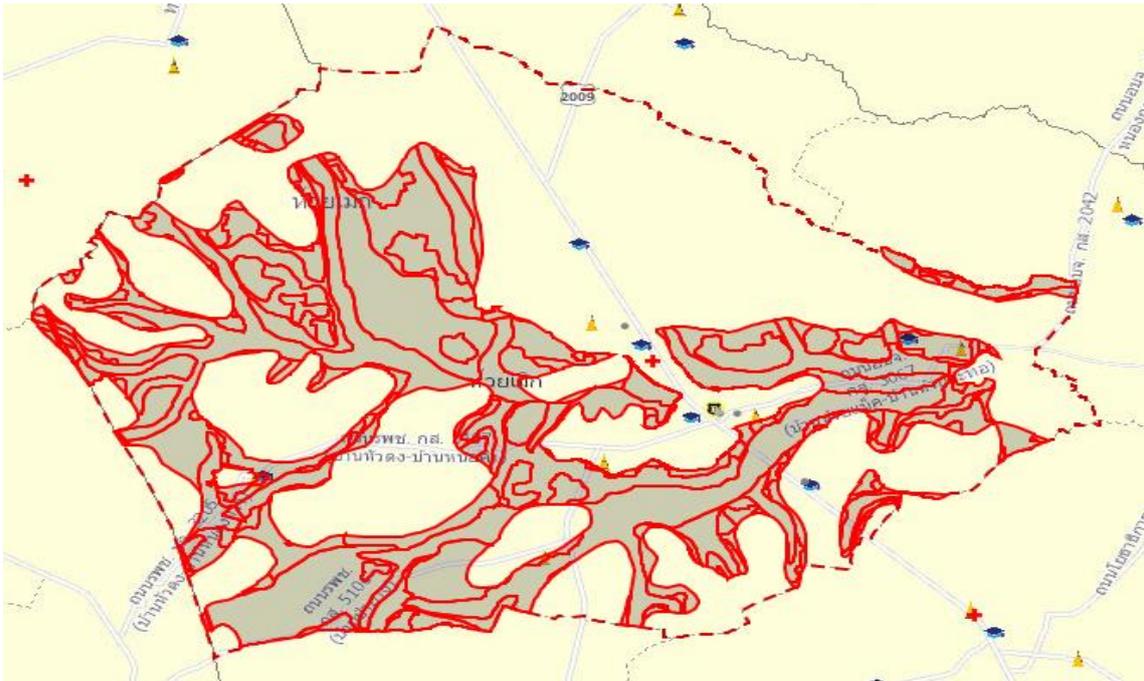
S๓ : ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย

N : ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม

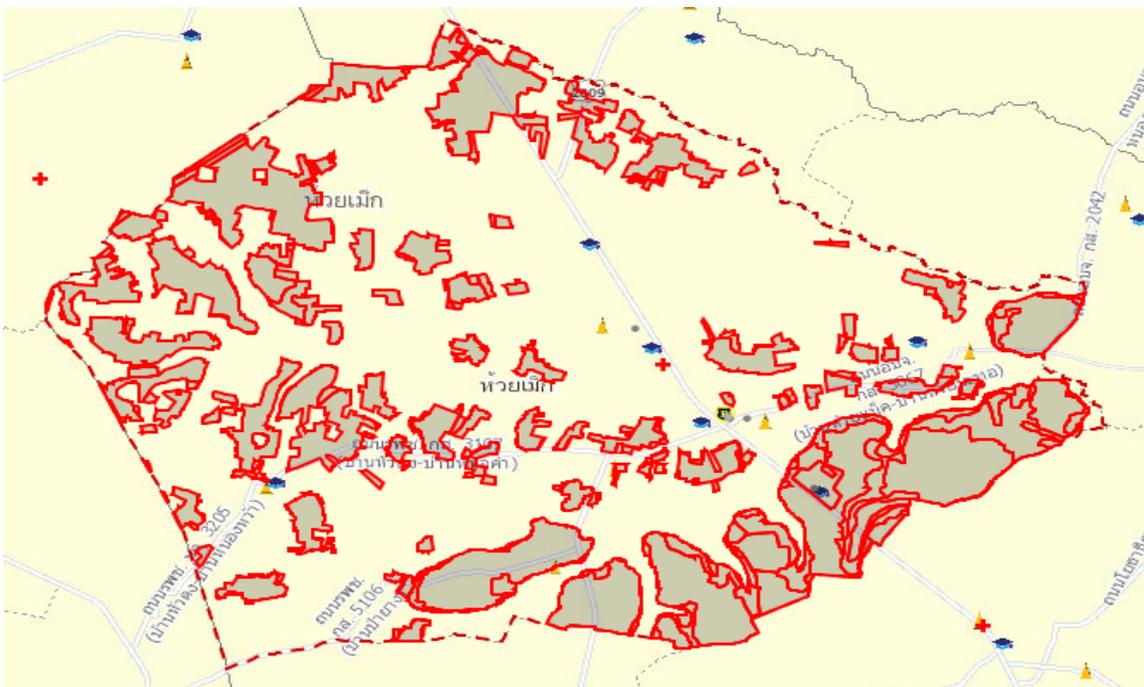
นอกจากนี้ชั้นความเหมาะสมแต่ละชั้น จะแบ่งเป็นชั้นย่อยตามข้อจำกัดคุณภาพดิน ซึ่งมีอิทธิพลต่อการ เจริญเติบโตของพืช จากการประเมินความเหมาะสมของที่ดินในพื้นที่ ตำบลห้วยเม็ก อำเภอห้วยเม็ก จังหวัด กาฬสินธุ์ สามารถสรุปชั้นความเหมาะสมของที่ดินที่มีความเหมาะสมสูง เหมาะสมปานกลาง และเหมาะสม เล็กน้อยของแต่ละประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน สภาพพื้นที่ตำบลห้วยเม็ก เป็นที่ราบและเป็นลูกคลื่นลอน ลาดเล็กน้อย มีความสูงเฉลี่ย ๑๗๐-๑๙๐ เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง โดยพื้นที่ราบมีความลาดชัน ๐-๒ เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ ๗,๔๙๑ ไร่ หรือร้อยละ ๒๑.๓๘ ของเนื้อที่ตำบล ซึ่งเป็นที่ราบลุ่มใช้ทำนา พื้นที่ส่วนใหญ่ อยู่ระหว่างเนินดินเป็นแนวยาวกระจายทั่วไปทั้งตำบล สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน ๒-๕ เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ ๒๖,๒๗๙ ไร่ หรือร้อยละ ๗๕ ของเนื้อที่ตำบล พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ทั่วไปทั้งตำบล โดย เป็นที่ลุ่มใช้ทำนา ๗,๓๖๙ ไร่ หรือร้อยละ ๒๑.๐๓ ของเนื้อที่ตำบล เป็นที่ดอนใช้ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชไร่ และป่าไม้ ๑๘,๙๑๐ ไร่ หรือร้อยละ ๕๓.๙๗ ของเนื้อที่ตำบล พื้นที่ส่วนที่เหลือจากที่กล่าวมาแล้ว ได้แก่ ชุมชน และแหล่งน้ำ มีเนื้อที่ ๑,๗๒๖ และ ๖๕๓ ไร่ หรือร้อยละ ๔.๙๓ และ ๑.๘๖ ของเนื้อที่ตำบล ตามลำดับ

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, ข้อมูลการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (๒๕๕๘-๒๕๕๙)

พื้นที่เหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว ตำบลห้วยเม็ก
ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, ข้อมูลการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน

พื้นที่เหมาะสมสำหรับการปลูกอ้อย ตำบลห้วยเม็ก
ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, ข้อมูลการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน

ปัญหาของชุมชน

ด้านกายภาพ

๑. ขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรในฤดูแล้ง
๒. ปัญหาดินเสื่อมคุณภาพ
๓. ปัญหาป่าไม้มีน้อย

ด้านชีวภาพ

๑. ปัญหาผลผลิตข้าวต่อไร่ต่ำ
๒. ปัญหาโรคแมลงระบาด
๓. ปัญหาต้นทุนการผลิตสูง
๔. ปัญหาเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีมีไม่เพียงพอกับความต้องการ

ด้านเศรษฐกิจและสังคม

๑. ปัญหาความยากจนไม่มีเงินทุน
๒. ขาดการรวมกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ
๓. ปัญหาการว่างงานหลังการเก็บเกี่ยว
๔. ปัญหาสินค้าราคาแพง

ตารางที่ ๑ ลำดับความสำคัญของปัญหา

ลำดับที่	ปัญหา	หมู่บ้านหรือชุมชนที่ประสบปัญหา	หมู่บ้านที่จะต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน
๑.	<i>ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติ</i> ๑. ปัญหาดินเสื่อมคุณภาพ	ทุกหมู่บ้าน	ทุกหมู่บ้าน
๒.	<i>ปัญหาด้านการเกษตร</i> ๑. ปัญหาขาดน้ำเพื่อการเกษตรในฤดูแล้ง ๒. ต้นทุนการผลิตสูง ๓. ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ๔. เพลี้ยแป้งระบาดในมันสำปะหลัง ๕. โรคและแมลงศัตรูข้าวระบาด ๖. ขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ดี (ข้าว) ๘. โรคใบขาวในอ้อย ๙. ปัญหา น้ำท่วมซ้ำซาก	ทุกหมู่บ้าน ทุกหมู่บ้าน ทุกหมู่บ้าน ทุกหมู่บ้าน ทุกหมู่บ้าน ทุกหมู่บ้าน ทุกหมู่บ้าน หมู่บ้าน ๕, ๖, ๗ และ ๙	ทุกหมู่บ้าน ทุกหมู่บ้าน ทุกหมู่บ้าน ทุกหมู่บ้าน ทุกหมู่บ้าน ทุกหมู่บ้าน ทุกหมู่บ้าน หมู่บ้าน ๕, ๖, ๗ และ ๙
ลำดับที่	ปัญหา	หมู่บ้านหรือชุมชนที่ประสบปัญหา	หมู่บ้านที่จะต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน
๓	<i>ปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคม</i> ๑. ถนนสู่ไร่ นาไม่สะดวก ๒. ปัญหาความยากจน ๓. ปัญหาขาดเงินทุน ๔. ปัญหาค่าแรงงานต่ำ ๕. สินค้าราคาแพง	ทุกหมู่บ้าน ทุกหมู่บ้าน ทุกหมู่บ้าน ทุกหมู่บ้าน ทุกหมู่บ้าน	ทุกหมู่บ้าน ทุกหมู่บ้าน ทุกหมู่บ้าน ทุกหมู่บ้าน ทุกหมู่บ้าน

ความต้องการของบุคคล

๑. อยากให้ดินดี ดินไม่แน่นปลูกพืชได้ง่าย
๒. อยากมีแหล่งน้ำทำการเพาะปลูก
๓. อยากมีความรู้ทางการเกษตร (พืช, สัตว์, ประมง)
๔. อยากเลี้ยงโค
๕. อยากปลูกข้าวได้ผลผลิตมากๆ
๖. อยากให้ผลผลิตราคาดี
๗. อยากมีเงิน
๘. อยากมีที่ทำกิน

ความต้องการของชุมชน

๑. อยากให้ดินดี ดินไม่แน่นปลูกพืชได้ง่าย
๒. อยากมีแหล่งน้ำทำการเพาะปลูก
๓. อยากให้ประชาชนมีอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ในครอบครัวและชุมชน
๔. อยากปลูกข้าวได้ผลผลิตมากๆ ผลผลิตราคาดี
๕. อยากให้สภาพแวดล้อมในชุมชนดี มีอากาศบริสุทธิ์
๖. อยากให้ชุมชนเข้มแข็ง ประชาชนสามัคคีกันร่วมแรงร่วมใจพัฒนาชุมชนทุกด้าน
๗. อยากเลี้ยงโคและมีกลุ่มเลี้ยงโคเพื่อจำหน่าย

๒.๒ การวิเคราะห์กรอบการจัดทำยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยเทคนิค SWOT Analysis

๒.๒.๑ จุดแข็งของการพัฒนา (Strength)

- ๑) ขนาดพื้นที่ที่พอเหมาะ ตำบลห้วยเม็กมีพื้นที่ในการเกษตรอย่างเพียงพอสามารถสร้างผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง
- ๒) มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่น เช่น ด้านประวัติศาสตร์และโบราณวัตถุ มีองค์พระธาตุพนมจำลอง
- ๓) ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนได้อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ วิธีการทำเครื่องจักรสานใช้สำหรับในครัวเรือน วิธีการทอผ้า เป็นต้น
- ๔) องค์กรภาคประชาชน มีความเข้มแข็งและมีความรักสามัคคีในการพัฒนาท้องถิ่น

๒.๒.๒ จุดอ่อนของการพัฒนา (Weakness)

- ๑) งบประมาณหน่วยงานในพื้นที่มีจำนวนจำกัดทำให้เป็นอุปสรรคในการพัฒนาอย่างเต็มที่และต่อเนื่อง
- ๒) ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำและไม่แน่นอนซึ่งส่งผลกระทบต่อรายได้ของประชาชน
- ๓) ประชาชนยากจน เนื่องจากประชาชนในตำบลห้วยเม็กมีการว่างงานบางฤดูกาล จึงมีการอพยพแรงงานทั้งในและต่างประเทศ ประกอบกับเกษตรกรเข้าถึงแหล่งทุนยาก ปัญหาด้านการตลาดขาดทักษะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ส่งผลกระทบต่อรายได้ของเกษตรกร ซึ่งมีความสัมพันธ์กับปัญหาความยากจน
- ๔) ปัญหาการใช้สารเคมีทางการเกษตรสูง ดินเสื่อมคุณภาพ

๒.๒.๓ โอกาสของการพัฒนา (Opportunity)

- ๑) มีโครงการตามนโยบายรัฐเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจทำให้ชุมชนได้พัฒนาในด้านต่างๆ
- ๒) มีการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นในการพัฒนาในด้านต่างๆ
- ๓) มีทรัพยากรในพื้นที่ด้านการท่องเที่ยวและด้านศิลปวัฒนธรรมที่โดดเด่นสามารถพัฒนาการท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน

๒.๒.๔ อุปสรรคของการพัฒนา (Threat)

- ๑) งบประมาณมีน้อยจึงไม่สามารถแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชนให้ครอบคลุมได้ทุกด้าน
- ๒) การเข้าถึงแหล่งทุนยาก ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจ หรือข้อมูลสำหรับการลงทุน ทั้งนี้เนื่องมาจากระบบข้อมูลยังขาดประสิทธิภาพ และการประชาสัมพันธ์ก็ยังไม่ทั่วถึงสินค้าการเกษตรที่มีต้นทุนการผลิตสูงแต่ราคาจำหน่ายต่ำ และคุณภาพสินค้ายังไม่ได้มาตรฐาน
- ๓) ภัยธรรมชาติ ได้แก่ ภัยแล้ง เนื่องจากพื้นที่ของตำบลห้วยเม็กเป็นที่ราบสูง ดินร่วนปนทราย ไม่สามารถเก็บน้ำได้ จึงเกิดปัญหาแล้งซ้ำซาก เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา

๓. สังเคราะห์ข้อมูล

ลักษณะของการผลิต เทคนิค ระบบ

ลักษณะการผลิต พื้นที่การเกษตรในตำบลห้วยเม็กเป็นพื้นที่ที่อาศัยน้ำฝนเพียงอย่างเดียว หลังจากทำนาเสร็จพื้นที่นาจะว่าง ซึ่งเป็นการผลิตเพียงกิจกรรมเดียว ทำให้มีความเสี่ยงเมื่อเกิดภัยธรรมชาติ ต่อมาได้มีการพัฒนาเป็นรูปแบบไร่นาสวนผสมปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่เดียวกันมากขึ้น

เทคนิคการผลิต เพื่อเป็นการหมุนเวียนทรัพยากรให้ใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ หลังจากเกษตรกรทำนาเสร็จพื้นที่นาว่างเกษตรกรจะทำการปลูกพืชใช้น้ำน้อย เลี้ยงสัตว์ และการปลูกพืชบำรุงดินที่จะเกิดประโยชน์กับการผลิตข้าวในฤดูต่อไป ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนการผลิตในการซื้อปุ๋ย

ระบบการผลิต เกษตรกรจะทำการผลิตในระบบครอบครัว มีการจ้างแรงงานเข้ามาเสริมบ้าง และมีการใช้จักรกลการเกษตรทดแทนแรงงาน

ปัจจัย เงื่อนไขในการผลิต ผลตอบแทนที่ได้รับ

ปัจจัยการผลิต

เมล็ดพันธุ์เกษตรกรจะเก็บไว้ใช้เอง เช่น เมล็ดพันธุ์ข้าว และไม่มีการจัดทำแปลงพันธุ์ ทำให้เมล็ดพันธุ์ข้าวไม่มีคุณภาพ ใช้ปุ๋ยเคมีในราคาที่แพงทำให้ต้นทุนการผลิตเพิ่ม

เงื่อนไขในการผลิต

- อาศัยน้ำฝนเพียงอย่างเดียว
- ดินเสื่อมคุณภาพต้องมีการปรับปรุง
- ตลาดในท้องถิ่นเป็นตัวเลือกชนิดของพืชที่จะปลูก

ผลตอบแทนที่ได้รับ

ข้าว มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน มีผลตอบแทนในรอบปี แต่ค่อนข้างต่ำ เนื่องจากราคาของผลผลิตไม่แน่นอน

๔. กำหนดกลยุทธ์ ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก
 - ๑.๑ การเพิ่มปริมาณและคุณภาพผลผลิต
 - ๑.๒ การผลิตพืชปลอดภัยเพื่อการค้า

- ๑.๓ การพัฒนาผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า
๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข
 - ๒.๑ การรวมกลุ่มผลิตในรูปแบบเกษตรแปลงใหญ่
๓. กลยุทธ์ป้องกัน
 - ๓.๑ การสร้างตลาดแบบเชื่อมโยงเครือข่าย (รวมกันผลิตและขาย)
 - ๓.๒ การสร้างแหล่งน้ำให้เพียงพอ (ขุดบ่อ/เจาะบาดาล)
๔. กลยุทธ์เชิงรับ
 - ๔.๑ การส่งเสริมเกษตรกรสร้างอาชีพเสริม เช่น การปลูกพืชอายุสั้น

๕. กลยุทธ์ทางเลือก

- ๕.๑ กลยุทธ์ที่จะนำมาแก้ไขปัญหาในชุมชน คือ
 ๑. พัฒนาการผลิตรายสินค้า
 - โครงการที่ ๑ การผลิตพืชอาหารปลอดภัย
 - โครงการที่ ๒ การปลูกพืชอายุสั้นหลังนา
 ๒. พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร
 - โครงการที่ ๑ การพัฒนากลุ่มจากภูมิปัญญาท้องถิ่น
 ๓. พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร
 - โครงการที่ ๑ การส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี
 ๔. การแปรรูปผลผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์
 - โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิต/การแปรรูปอาหารปลอดภัย

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญเร่งด่วน
<p>๒. ด้านการผลิตและการตลาด (ตามรายชนิดที่สำคัญ)</p> <p>๒.๑ ข้าว/พืชอาหาร</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ราคาผลผลิตตกต่ำ - ต้นทุนการผลิตสูง 	<ul style="list-style-type: none"> - ประกอบอาชีพเสริม - ลดต้นทุนโดยการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน 	<p>ทุกหมู่บ้าน</p>	<p>ทุกหมู่บ้าน</p>
<p>๓. ด้านเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร</p> <p>๓.๑ การรวมกลุ่มเกษตรกร การเสริมสร้าง ความเข้มแข็งกลุ่มเกษตรกรในชุมชน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การดำเนินงานในรูปแบบกลุ่มเกษตรกรไม่ต่อเนื่อง 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่ออำนาจในการต่อรองราคาผลผลิต - ส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร ให้มีการแปรรูปผลผลิตจากผลผลิต 	<p>ทุกหมู่บ้าน</p>	<p>ทุกหมู่บ้าน</p>
<p>๔. ด้านการแปรรูปผลผลิตและผลิตภัณฑ์</p> <p>๔.๑ การเพิ่มมูลค่าและการแปรรูป</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาผลผลิตและการแปรรูป 	<ul style="list-style-type: none"> - รวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อผลิตให้มีคุณภาพ - ศึกษาเทคโนโลยี/นวัตกรรมการแปรรูปใหม่ๆ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับพื้นที่ 	<p>ทุกหมู่บ้าน</p>	<p>ทุกหมู่บ้าน</p>

๕.๒ กลยุทธ์โครงการตามแผนงานเกษตร : การพัฒนาด้านเศรษฐกิจชุมชน (เทศบาลตำบลห้วยเม็กและเทศบาลตำบลท่าลาดดงยาง)

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของ โครงการ)	งบประมาณและที่ผ่านมา				ตัวชี้วัด (KPI)	ผลที่คาดว่าจะ ได้รับ	หน่วยงาน รับผิดชอบ หลัก
				๒๕๖๑ (บาท)	๒๕๖๒ (บาท)	๒๕๖๓ (บาท)	๒๕๖๔ (บาท)			
๑	โครงการหมู่บ้านเกษตรอินทรีย์	ผลิตสินค้าปลอดภัย ลดต้นทุนการผลิต	ร้อยละ ๓๐ ของเกษตร	๓๗,๕๐๐	๓๗,๕๐๐	๓๗,๕๐๐	๓๗,๕๐๐	กลุ่มเกษตรกรเข้าร่วมโครงการใช้ปุ๋ยอินทรีย์อย่างน้อยร้อยละ ๓๐%	ผลผลิตทางการเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน	เทศบาลตำบลห้วยเม็ก
๒	โครงการหมู่บ้านปลอดภัยจากสารเคมี หมู่ที่ ๑๔	เพื่อยกระดับความร่วมมือภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนร่วมแก้ปัญหาสารเคมีในเลือดเกษตร๒.เพื่อให้เกษตรกรกลุ่มเสี่ยงได้รับการตรวจคัดกรองสารเคมีกำจัดศัตรูพืชในเลือด>ร้อยละ ๘๐	ประชาชนหมู่ที่ ๑๔	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	กลุ่มเกษตรกรหมู่ ๑๔ได้รับการตรวจสอบสารเคมีในเลือดไม่น้อยกว่า ๘๐%	เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงพิษภัยจากการใช้สารเคมี	เทศบาลตำบลห้วยเม็ก

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของ โครงการ)	งบประมาณและที่ผ่านมา				ตัวชี้วัด (KPI)	ผลที่คาดว่าจะ ได้รับ	หน่วยงาน รับผิดชอบ หลัก
๓	โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ชีวภาพ หมู่ที่ ๒	๑.เพื่อเพิ่มผลผลิตทาง การเกษตร ๒.ปรับปรุงบำรุงดินใน พื้นที่เกษตร ๓.ลดต้นทุนการใช้จ่าย จากปุ๋ยเคมี	ประชาชน หมู่ที่ ๒	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	ประชากรใน หมู่บ้านสามารถ ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้ เองไม่น้อยกว่า ๘๐%	๑.ลดการใช้ปุ๋ยเคมี ๒.เพิ่มผลผลิตข้าว และพืชเกษตร ๓.ลดต้นทุนการผลิต ๔.รักษาสมดุลทาง ธรรมชาติ	เทศบาล ตำบลห้วยเม็ก
๔	โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ชีวภาพ หมู่ที่ ๑๔	เพื่อเพิ่มผลผลิตทาง การเกษตร ปรับปรุงบำรุงดินใน พื้นที่เกษตร ลดต้นทุนการใช้จ่าย จากปุ๋ยเคมี	ประชาชน หมู่ที่ ๑๔	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	ประชากรใน หมู่บ้านสามารถ ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้ เองไม่น้อยกว่า ๘๐%	๑.ลดการใช้ปุ๋ยเคมี ๒.เพิ่มผลผลิตข้าว และพืชเกษตร ๓.ลดต้นทุนการผลิต ๔.รักษาสมดุลทาง ธรรมชาติ	เทศบาล ตำบลห้วยเม็ก
๕	โครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และเพิ่มพื้นที่สีเขียว	ดูแลสิ่งแวดล้อมให้ สะอาดน่าอยู่และเพิ่ม พื้นที่ปลูกป่า ปลูก ต้นไม้	กำจัดวัชพืชใน คลองน้ำ แหล่งน้ำและมี การปลูกต้นไม้ ดูแล สภาพแวดล้อม ในชุมชน เทศบาลตำบล ห้วยเม็ก	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๑.สภาพแวดล้อม น่าอยู่ ๒.จำนวนต้นไม้ เพิ่มขึ้น	สภาพแวดล้อมในเขต เทศบาลน่าอยู่ สามารถเป็นที่พักผ่อน ได้และมีจำนวนต้นไม้ เพิ่มขึ้น	เทศบาล ตำบลห้วยเม็ก

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของ โครงการ)	งบประมาณและที่ผ่านมา				ตัวชี้วัด (KPI)	ผลที่คาดว่าจะ ได้รับ	หน่วยงาน รับผิดชอบ หลัก
๖	โครงการจัดทำปุ๋ยชีวภาพจาก ขยะ	เพื่อทำขยะใช้ ประโยชน์ในการทำปุ๋ย	ประชาชนรู้ และตระหนัก ถึงการลดขยะ และนำมาใช้ ประโยชน์ใน การทำปุ๋ย	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	มีหมู่บ้านนำร่องใน การทำโครงการ อย่างน้อย ๑ หมู่บ้าน	ประชาชนสามารถ นำมาทำประโยชน์ ทางการเกษตรได้และ ลดต้นไม้ปุ๋ยเคมี	เทศบาล ตำบลห้วยเม็ก
๗	โครงการสมุนไพรใกล้บ้านใกล้ ตัว	ประชาชนรู้จักพืชและ นำมาบำรุงสุขภาพและ รักษาโรคได้	อบรมให้ ความรู้เรื่อง สมุนไพรและ ปลูกสมุนไพร ตัวอย่าง	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	มีสวนสมุนไพร สาธิตที่ศูนย์พัฒนา คุณภาพชีวิต ผู้สูงอายุ	ประชาชนสามารถทำ สมุนไพรไปใช้ ประโยชน์ได้	เทศบาล ตำบลห้วยเม็ก
๘	โครงการรกรักน้ำ รกรักป่า รักษา แผ่นดิน	ดูแลสิ่งแวดล้อมให้เพิ่ม พื้นที่ปลูกป่า ปลูก ต้นไม้	ปลูกต้นไม้ ดูแล สภาพแวดล้อม ในชุมชน เทศบาลตำบล ห้วยเม็ก	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๑.สภาพแวดล้อม น่าอยู่ ๒.จำนวนต้นไม้ เพิ่มขึ้น	รักษาสมดุลทาง ธรรมชาติ	เทศบาล ตำบลห้วยเม็ก

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของ โครงการ)	งบประมาณและที่ผ่านมา				ตัวชี้วัด (KPI)	ผลที่คาดว่าจะ ได้รับ	หน่วยงาน รับผิดชอบ หลัก
๙	โครงการส่งเสริมปลูกถั่วลิสง เงินล้านปลอดสารพิษ	เพื่อให้ประชาชนมี ความรู้ด้านอาชีพและ สามารถนำไป ประกอบอาชีพเพื่อ สร้างรายได้ให้ ครอบครัวและชุมชน เข้มแข็ง	กลุ่มผู้ปลูกถั่ว ลิสงทุกหมู่	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	เกษตรกร วิทยากร เจ้าหน้าที่ ๖๐ คน	ประชาชนมีความรู้ และสามารถนำมาไป ประกอบอาชีพเพื่อ สร้างรายได้ให้ ครอบครัว	เทศบาล ตำบลท่าลาด ดงยาง
๑๐	โครงการฝึกอบรมและ ส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญา ท้องถิ่น	เพื่อให้ประชาชนมี ความรู้ด้านอาชีพและ สามารถนำไป ประกอบอาชีพเพื่อ สร้างรายได้ให้ ครอบครัวและชุมชน เข้มแข็ง	ทุกครัวเรือน ในพื้นที่	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	เกษตรกร วิทยากร เจ้าหน้าที่ ๖๐ คน	ประชาชนมีความรู้ และสามารถนำมาไป ประกอบอาชีพเพื่อ สร้างรายได้ให้ ครอบครัว	เทศบาล ตำบลท่าลาด ดงยาง
๑๑	โครงการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ ข้าวชั้นดี มันสำปะหลัง ถั่ว ลิสงพันธุ์ดี	เพื่อให้ประชาชนมี ความรู้ด้านอาชีพและ สามารถนำไป ประกอบอาชีพเพื่อ สร้างรายได้ให้ ครอบครัวและชุมชน เข้มแข็ง	กลุ่มเกษตรกร ทุกกลุ่มและ ทุกหมู่	๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	เกษตรกร วิทยากร เจ้าหน้าที่ ๖๐ คน	ประชาชนมีความรู้ และสามารถนำมาไป ประกอบอาชีพเพื่อ สร้างรายได้ให้ ครอบครัว	เทศบาล ตำบลท่าลาด ดงยาง

บทที่ ๓

ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

๓.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า

๓.๑.๑ ข้าว/พืชอาหาร

เป้าหมาย : เพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตและผลิตแบบมีคุณภาพ

กลยุทธ์ : การเพิ่มปริมาณผลผลิตพืชอาหาร

โครงการที่ ๑ การผลิตพืชอาหารปลอดภัย

โครงการที่ ๒ การปลูกพืชอายุสั้นหลังนา

๓.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๓.๒.๑ การรวมกลุ่มเกษตรกรการเสริมสร้างความเข้มแข็งกลุ่มเกษตรกรในชุมชน

เป้าหมาย : เพื่อรวมกลุ่มเกษตรกรในการพัฒนาผลผลิตการเกษตร

กลยุทธ์ : การรวมกลุ่มและพัฒนาผลผลิตจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

โครงการที่ ๑ การพัฒนากลุ่มจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

๓.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๓.๒.๑ การจำกัดการใช้สารเคมีการเกษตรและรักษาสิ่งแวดล้อม

เป้าหมาย : เพื่อลดการใช้สารเคมี

กลยุทธ์ : ส่งเสริมให้รู้และเข้าใจถึงผลกระทบในการใช้สารเคมีในชุมชน

โครงการที่ ๑ การส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี

๓.๔ การแปรรูปผลผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์

๓.๒.๑ การพัฒนาการผลิต/การแปรรูป

เป้าหมาย : เพื่อแปรรูปผลผลิต เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าและเพิ่มรายได้ให้คนในชุมชน

กลยุทธ์ : แปรรูปผลผลิตจากข้าวเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิต/การแปรรูปอาหารปลอดภัย

๓.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า

๑. ชื่อโครงการ : การผลิตพืชอาหารปลอดภัย

๑. ชื่อโครงการ โครงการการผลิตพืชอาหารปลอดภัย

๒. หลักการและเหตุผล

ประชากรของตำบลห้วยเม็ก ปัจจุบันการดำรงชีวิตมีค่าครองชีพสูงขึ้น ทำให้เกษตรกรที่มีรายได้อาจจากอาชีพหลัก คือ การทำการเกษตร และอาชีพรอง คือ การรับจ้างทั่วไป ซึ่งไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพในชีวิตประจำวัน โดยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อหลายสาเหตุ เช่น สภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงไปไม่เป็นไปตามฤดูกาลในการทำการเกษตร บางครั้งเกิดภาวะแห้งแล้ง บางครั้งเกิดภาวะน้ำท่วม ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรเกิดความเสียหาย ผลผลิตตกต่ำ ราคารับซื้อผลผลิตไม่แน่นอนสวนกระแสกับราคาปัจจัยการผลิตที่มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกษตรกรในชุมชนที่มีรายได้อาจจากการเกษตรต้องดิ้นรนเพื่อหารายได้เพิ่มขึ้น

การประกอบอาชีพเสริม จึงเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่เกษตรกรในชุมชนจึงหันมาให้ความสำคัญในการปลูกพืชปลอดภัย ซึ่งจะเป็นการสร้างรายได้ แหล่งอาหารปลอดภัย อีกทั้งยังเป็นการประกอบอาชีพที่สามารถสร้างความมั่นคงด้านอาชีพและความยั่งยืนในชุมชนต่อไป

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อให้เกษตรกรมีอาชีพเสริม ลดรายจ่าย และสร้างรายได้ในครัวเรือน

๓.๒ เพื่อลดความเสี่ยงจากการบริโภคผักที่ใช้สารเคมี

๓.๓ ชุมชนเกิดความสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

๔. เป้าหมาย

ครัวเรือนเกษตรกรต้นแบบ หมู่ที่ ๑ - ๑๕ จำนวน ๖๐ ราย

๕. พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ที่ ๑ - ๑๕ ตำบลห้วยเม็ก อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

๖. ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

๗. แผนการดำเนินงาน

กิจกรรมและขั้นตอนวิธีการดำเนินงาน

กิจกรรม	ขั้นตอนวิธีการดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ
๑. ประชุมชี้แจงโครงการ	- ประชุมชี้แจงโครงการ	สนง.เกษตรอำเภอ/เทศบาลตำบล
๒. คัดเลือกพื้นที่/ เกษตรกร	- คัดเลือกเกษตรกรต้นแบบตามความเหมาะสม หมู่ที่ ๑ - ๑๕	สนง.เกษตรอำเภอ/เทศบาลตำบล
๓. การจัดหาวัสดุโครงการฯ	- สืบค้นราคาจากท้องถิ่น โดยพิจารณาจากความต้องการ และราคาที่เหมาะสม - จัดทำใบเสนอราคา ใบสั่งซื้อ - จัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ตามบัญชีรายการ	เทศบาลตำบล

๔. วางแผนการถ่ายทอดความรู้	- จัดเตรียมสถานที่ - จัดทำเนื้อหา รูปเล่มเอกสาร - จัดหาวิทยากรผู้มีความรู้ในการถ่ายทอด	สนง.เกษตรอำเภอ/เทศบาลตำบล
๕. ถ่ายทอดความรู้และมอบปัจจัยการผลิตเกษตรกร	- ถ่ายทอดความรู้ - ศึกษาดูงานในแปลงเรียนรู้ - มอบปัจจัยการผลิต	สนง.เกษตรอำเภอ/เทศบาลตำบล
๖. ติดตาม/สรุปผลการดำเนินงาน	- ติดตามและให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง	สนง.เกษตรอำเภอ/เทศบาลตำบล

๘. วิธีการดำเนินงาน โดยรายละเอียดดังนี้

๑. ค่าอาหารกลางวันฝึกอบรม จำนวน ๒ มื้อ ๆ ละ ๕๐ บาท จำนวน ๖๐ คน
เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท
 ๒. ค่าอาหารว่างวันฝึกอบรม จำนวน ๔ มื้อ ๆ ละ ๒๕ บาท จำนวน ๖๐ คน
เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท
 ๓. ค่าตอบแทนวิทยากร ๔ คน ๆ ละ ๓ ชั่วโมง ๆ ละ ๓๐๐ บาท
เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท
 ๔. ค่าวัสดุฝึกอบรม ชุดละ ๕๐ บาท จำนวน ๖๐ คน
เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท
 ๕. ค่าพาหนะในการเดินทางผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๒ วัน ๆ ละ ๕๐ บาท จำนวน ๖๐ คน
เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท
 ๖. ค่าเมล็ดพันธุ์ผักแบบซอง รายละเอียด ๑๐ ซอง ๆ ละ ๒๐ บาท สำหรับเกษตรกร จำนวน ๖๐ ราย
เป็นเงิน ๑๒,๐๐๐ บาท
 ๗. ๑. ค่าเหมารถศึกษาดูงาน ๑ คัน ๆ ละ ๘,๘๐๐ บาท /วัน จำนวน ๑ วัน
เป็นเงิน ๘,๘๐๐ บาท
 ๘. ค่าติดตามและประเมินผล จำนวน ๔ ครั้ง ๆ ละ ๑,๐๐๐
เป็นเงิน ๔,๐๐๐ บาท
- รวมเป็นเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท**

๙. ผู้รับผิดชอบโครงการ

- สำนักงานเกษตรอำเภอห้วยเม็ก
- เทศบาลตำบลห้วยเม็ก

๑๐. งบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๕๐,๐๐๐ บาท

๑๑. แหล่งงบประมาณ เทศบาลตำบลห้วยเม็ก

๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- เกษตรกรมีพืชอาหารปลอดภัยไว้บริโภคในครัวเรือน
- เกษตรกรสามารถลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ในครัวเรือน
- เกษตรกรสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตดีขึ้น

๒. ชื่อโครงการ : การปลูกพืชอายุสั้นหลังนา

๑. ชื่อโครงการ การปลูกพืชอายุสั้นหลังนา

๒. หลักการและเหตุผล

ประชากรของตำบลห้วยเม็ก ปัจจุบันการดำรงชีวิตมีค่าครองชีพสูงขึ้น ทำให้เกษตรกรที่มีรายได้จากอาชีพหลัก คือ การทำการเกษตร และอาชีพรอง คือ การรับจ้างทั่วไป ซึ่งไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพในชีวิตประจำวัน โดยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อหลายสาเหตุ เช่น สภาพอากาศที่เปลี่ยนไปไม่เป็นไปตามฤดูกาลในการทำการเกษตร บางครั้งเกิดภาวะแห้งแล้ง บางครั้งเกิดภาวะน้ำท่วม ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรเกิดความเสียหาย ผลผลิตตกต่ำ ราคารับซื้อผลผลิตไม่แน่นอนสวนกระแสกับราคาปัจจัยการผลิตที่มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกษตรกรในชุมชนที่มีรายได้หลักจากการเกษตรต้องดิ้นรนเพื่อหารายได้เพิ่มขึ้น

การประกอบอาชีพเสริม จึงเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่เกษตรกรในชุมชนจึงหันมาให้ความสำคัญในการปลูกพืชปลอดภัย ซึ่งจะเป็นการสร้างรายได้ แหล่งอาหารปลอดภัย อีกทั้งยังเป็นการประกอบอาชีพที่สามารถสร้างความมั่นคงด้านอาชีพและความยั่งยืนในชุมชนต่อไป

๓. วัตถุประสงค์

- ๓.๑ เพื่อให้เกษตรกรมีอาชีพเสริม ลดรายจ่าย และสร้างรายได้ในครัวเรือน
- ๓.๒ เพื่อลดปัญหาการว่างงานหลังฤดูทำนา
- ๓.๓ เพื่อใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๔. เป้าหมาย

ครัวเรือนเกษตรกรต้นแบบ หมู่ที่ ๑ - ๑๕ จำนวน ๖๐ ราย

๕. พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ที่ ๑ - ๑๕ ตำบลห้วยเม็ก อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

๖. ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ ๒๕๖๖-๒๕๗๐

๗. แผนการดำเนินงาน

กิจกรรมและขั้นตอนวิธีการดำเนินงาน

กิจกรรม	ขั้นตอนวิธีการดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ
๑. ประชุมชี้แจงโครงการ	- ประชุมชี้แจงโครงการ	สนง.เกษตรอำเภอ/เทศบาลตำบล
๒. คัดเลือกพื้นที่/ เกษตรกร	- คัดเลือกเกษตรกรต้นแบบตามความ เหมาะสม หมู่ที่ ๑ - ๑๕	สนง.เกษตรอำเภอ/เทศบาลตำบล
๓. การจัดหาวัสดุโครงการฯ	- สืบค้นราคาจากท้องถิ่น โดยพิจารณาจาก ความต้องการ และราคาที่เหมาะสม - จัดทำใบเสนอราคา ใบสั่งซื้อ - จัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ตามบัญชีรายการ	เทศบาลตำบล
๔. วางแผนการถ่ายทอด ความรู้	- จัดเตรียมสถานที่ - จัดทำเนื้อหา รูปเล่มเอกสาร - จัดหาวิทยากรผู้มีความรู้ในการถ่ายทอด	สนง.เกษตรอำเภอ/เทศบาลตำบล
๕. ถ่ายทอดความรู้และ มอบ ปัจจัย การผลิ ต เกษตรกร	- ถ่ายทอดความรู้ - ศึกษาดูงานในแปลงเรียนรู้ - มอบปัจจัยการผลิต	สนง.เกษตรอำเภอ/เทศบาลตำบล
๖. ติดตาม/สรุปผลการ ดำเนินงาน	- ติดตามและให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง	สนง.เกษตรอำเภอ/เทศบาลตำบล

๘. วิธีการดำเนินงาน โดยรายละเอียดดังนี้

๑. ค่าอาหารกลางวันฝึกอบรม จำนวน ๑ มื้อ ๆ ละ ๕๐ บาท จำนวน ๖๐ คน
เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท
 ๒. ค่าอาหารว่างวันฝึกอบรม จำนวน ๒ มื้อ ๆ ละ ๒๕ บาท จำนวน ๖๐ คน
เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท
 ๓. ค่าตอบแทนวิทยากร ๒ คน ๆ ละ ๓ ชั่วโมง ๆ ละ ๓๐๐ บาท
เป็นเงิน ๑,๘๐๐ บาท
 ๔. ค่าวัสดุฝึกอบรม ชุดละ ๕๐ บาท จำนวน ๖๐ คน
เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท
 ๖. ค่าเมล็ดพันธุ์ผักแบบซอง รายละเอียด ๑๐ ซอง ๆ ละ ๒๐ บาท สำหรับเกษตรกร จำนวน ๖๐ ราย
เป็นเงิน ๑๒,๐๐๐ บาท
 ๘. ค่าติดตามและประเมินผล จำนวน ๒ ครั้ง ๆ ละ ๘๐๐
เป็นเงิน ๑,๖๐๐ บาท
- รวมเป็นเงิน ๒๕,๐๐๐ บาท

๙. ผู้รับผิดชอบโครงการ

- สำนักงานเกษตรอำเภอห้วยเม็ก
- เทศบาลตำบลห้วยเม็ก

๑๐. งบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๒๕,๐๐๐ บาท

๑๑. แหล่งงบประมาณ เทศบาลตำบลห้วยเม็ก

๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- เกษตรกรมีการปลูกพืชหลังฤดูทำนา
- เกษตรกรมีอาชีพเสริมและเพิ่มรายได้ในครัวเรือน
- เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์จากพื้นที่

๓.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๑. โครงการการพัฒนาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑. ชื่อโครงการ โครงการการพัฒนาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

๒. หลักการและเหตุผล

ประชากรของตำบลห้วยเม็ก มีวัฒนธรรมความเป็นอยู่ที่ยังดั้งเดิม ได้อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ วิธีการทำเครื่องจักสารใช้สำหรับในครัวเรือน วิธีการเลี้ยงไหมและการทอผ้าไหม วิธีการทอเสื่อจากต้นกก และวิธีการจับปลาธรรมชาติ มีการผลิตสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก ประชาชนในได้ผลิตของใช้พื้นเมืองขึ้นใช้ในครัวเรือนและเหลือเอาไว้จำหน่ายบ้าง ได้แก่ เสื่อที่ทอจากต้นกก ผ้าที่ทอจากผ้าฝ้ายและผ้าไหม เครื่องจักรสานที่ทำจากไม้ไผ่

การประกอบอาชีพเสริม จึงเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่เกษตรกรในชุมชนจึงหันมาให้ความสำคัญ ซึ่งจะเป็นการสร้างรายได้ อีกทั้งยังเป็นการประกอบอาชีพที่สามารถสร้างความมั่นคงด้านอาชีพและความยั่งยืนในชุมชนต่อไป

๓. วัตถุประสงค์

- ๓.๑ เพื่อให้ประชาชนมีอาชีพเสริม ลดรายจ่าย และสร้างรายได้ในครัวเรือน
- ๓.๒ เพื่อส่งเสริมให้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาให้เกิดประโยชน์กับชุมชน
- ๓.๓ ชุมชนเกิดความสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

๔. เป้าหมาย

ครัวเรือนเกษตรกรต้นแบบ หมู่ที่ ๑ - ๑๕ จำนวน ๖๐ ราย

๕. พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ที่ ๑ - ๑๕ ตำบลห้วยเม็ก อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

๖. ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ ๒๕๖๖-๒๕๗๐

๗. แผนการดำเนินงาน

กิจกรรมและขั้นตอนวิธีการดำเนินงาน

กิจกรรม	ขั้นตอนวิธีการดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ
๑. ประชุมชี้แจงโครงการ	- ประชุมชี้แจงโครงการ	สนง.เกษตรอำเภอ/เทศบาลตำบล
๒. คัดเลือกพื้นที่/ เกษตรกร	- คัดเลือกเกษตรกรเริ่มต้นแบบตามความ เหมาะสม หมู่ที่ ๑ - ๑๕	สนง.เกษตรอำเภอ/เทศบาลตำบล
๓. วางแผนการถ่ายทอด ความรู้	- จัดเตรียมสถานที่ - จัดทำเนื้อหา รูปเล่มเอกสาร - จัดหาวิทยากรผู้มีความรู้ในการถ่ายทอด	สนง.เกษตรอำเภอ/เทศบาลตำบล
๔. ถ่ายทอดเทคโนโลยีการ เรียนรู้	- ถ่ายทอดความรู้ - ศึกษาดูงาน - มอบปัจจัยการผลิต	สนง.เกษตรอำเภอ/เทศบาลตำบล
๕. ติดตาม/สรุปผลการ ดำเนินงาน	- ติดตามและให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง	สนง.เกษตรอำเภอ/เทศบาลตำบล

๘. วิธีการดำเนินงาน โดยรายละเอียดดังนี้

๑. ค่าอาหารกลางวันฝึกอบรม จำนวน ๒ มื้อ ๆ ละ ๕๐ บาท จำนวน ๖๐ คน

เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท

๒. ค่าอาหารว่างวันฝึกอบรม จำนวน ๔ มื้อ ๆ ละ ๒๕ บาท จำนวน ๖๐ คน

เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท

๓. ค่าตอบแทนวิทยากร ๔ คน ๆ ละ ๓ ชั่วโมง ๆ ละ ๓๐๐ บาท

เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท

๔. ค่าวัสดุฝึกอบรม ชุดละ ๕๐ บาท จำนวน ๖๐ คน

เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท

๕. ค่าพาหนะในการเดินทางผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๒ วัน ๆ ละ ๕๐ บาท จำนวน ๖๐ คน

เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท

๖. ค่าวัสดุฝึกอบรม จำนวน ๖๐ คน ๆ ละ ๒๐๐ บาท

เป็นเงิน ๑๒,๐๐๐ บาท

๗. ค่าเหมารถศึกษาดูงาน ๑ คัน ๆ ละ ๘,๘๐๐ บาท /วัน จำนวน ๑ วัน

เป็นเงิน ๘,๘๐๐ บาท

๘. ค่าติดตามและประเมินผล จำนวน ๔ ครั้ง ๆ ละ ๑,๐๐๐

เป็นเงิน ๔,๐๐๐ บาท

รวมเป็นเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท

๙. ผู้รับผิดชอบโครงการ

- สำนักงานเกษตรอำเภอห้วยเม็ก
- เทศบาลตำบลท่าลาดดงยาง

๑๐. งบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๕๐,๐๐๐ บาท

๑๑. แหล่งงบประมาณ เทศบาลตำบลท่าลาดดงยาง

๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- ประชาชนมีอาชีพ สร้างรายได้ในครอบครัว
- ประชาชนสามารถสืบทอด สานต่อภูมิปัญญาท้องถิ่น
- เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชน

๓.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๑. โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี

๑. ชื่อโครงการ โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี

๒. หลักการและเหตุผล

ประชากรของตำบลห้วยเม็ก ปัจจุบันการดำรงชีวิตมีค่าครองชีพสูงขึ้น ทำให้เกษตรกรที่มีรายได้จากอาชีพหลัก คือ การทำการเกษตร และอาชีพรอง คือ การรับจ้างทั่วไป ซึ่งไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพในชีวิตประจำวัน โดยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อหลายสาเหตุ เช่น สภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงไปไม่เป็นไปตามฤดูกาลในการทำการเกษตร บางครั้งเกิดภาวะแห้งแล้ง บางครั้งเกิดภาวะน้ำท่วม ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรเกิดความเสียหาย ผลผลิตตกต่ำ ราคารับซื้อผลผลิตไม่แน่นอนสวนกระแสกับราคาปัจจัยการผลิตที่มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกษตรกรในชุมชนที่มีรายได้หลักจากการเกษตรต้องดิ้นรนเพื่อหารายได้เพิ่มขึ้น

การประกอบอาชีพเสริม จึงเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่เกษตรกรในชุมชนจึงหันมาให้ความสำคัญในการปลูกพืชปลอดภัย ซึ่งจะเป็นการสร้างรายได้ แหล่งอาหารปลอดภัย อีกทั้งยังเป็นการประกอบอาชีพที่สามารถสร้างความมั่นคงด้านอาชีพและความยั่งยืนในชุมชนต่อไป

๓. วัตถุประสงค์

- ๓.๑ เพื่อให้เกษตรกรมีพืชอาหารปลอดภัยจากสารเคมีไว้บริโภคในครัวเรือน
- ๓.๒ เพื่อลดต้นทุนการผลิตจากการใช้สารเคมี
- ๓.๓ เพื่อส่งเสริมการใช้ชีวภัณฑ์ในการผลิตการเกษตร

๔. เป้าหมาย

ครัวเรือนเกษตรกรต้นแบบ หมู่ที่ ๑ - ๑๕ จำนวน ๖๐ ราย

๕. พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ที่ ๑ - ๑๕ ตำบลห้วยเม็ก อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

๖. ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

๗. แผนการดำเนินงาน

กิจกรรมและขั้นตอนวิธีการดำเนินงาน

กิจกรรม	ขั้นตอนวิธีการดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ
๑. ประชุมชี้แจงโครงการ	- ประชุมชี้แจงโครงการ	สนง.เกษตรอำเภอ/เทศบาลตำบล
๒. คัดเลือกพื้นที่/ เกษตรกร	- คัดเลือกเกษตรกรต้นแบบตามความ เหมาะสม หมู่ที่ ๑ - ๑๕	สนง.เกษตรอำเภอ/เทศบาลตำบล
๓. การจัดหาวัสดุโครงการฯ	- สืบค้นราคาจากท้องถิ่น โดยพิจารณาจาก ความต้องการ และราคาที่เหมาะสม - จัดทำใบเสนอราคา ใบสั่งซื้อ - จัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ตามบัญชีรายการ	เทศบาลตำบล
๔. วางแผนการถ่ายทอด ความรู้	- จัดเตรียมสถานที่ - จัดทำเนื้อหา รูปเล่มเอกสาร - จัดหาวิทยากรผู้มีความรู้ในการถ่ายทอด	สนง.เกษตรอำเภอ/เทศบาลตำบล
๕. อบรมถ่ายทอดความรู้ และมอบสารชีวภัณฑ์	- ถ่ายทอดความรู้ - มอบสารชีวภัณฑ์	สนง.เกษตรอำเภอ/เทศบาลตำบล
๖. ติดตาม/สรุปผลการ ดำเนินงาน	- ติดตามและให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง	สนง.เกษตรอำเภอ/เทศบาลตำบล

๘. วิธีการดำเนินงาน โดยรายละเอียดดังนี้

๑. ค่าอาหารกลางวันฝึกอบรม จำนวน ๒ มื้อ ๆ ละ ๕๐ บาท จำนวน ๖๐ คน

เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท

๒. ค่าอาหารว่างวันฝึกอบรม จำนวน ๔ มื้อ ๆ ละ ๒๕ บาท จำนวน ๖๐ คน

เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท

๓. ค่าตอบแทนวิทยากร ๔ คน ๆ ละ ๓ ชั่วโมง ๆ ละ ๓๐๐ บาท

เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท

๔. ค่าวัสดุฝึกอบรม ชุดละ ๕๐ บาท จำนวน ๖๐ คน

เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท

๕. ค่าวัสดุฝึกปฏิบัติ จำนวน ๖๐ ราย ๆ ละ ๘๐ บาท

เป็นเงิน ๔,๘๐๐ บาท

๖. ค่าพาหนะในการเดินทางผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๒ วัน ๆ ละ ๕๐ บาท จำนวน ๖๐ คน

เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท

รวมเป็นเงิน ๓๐,๐๐๐ บาท

๙. ผู้รับผิดชอบโครงการ

- สำนักงานเกษตรอำเภอห้วยเม็ก
- เทศบาลตำบลห้วยเม็ก

๑๐. งบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๓๐,๐๐๐ บาท

๑๑. แหล่งงบประมาณ เทศบาลตำบลห้วยเม็ก

๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- เกษตรกรมีพืชอาหารปลอดภัยจากสารเคมีไว้บริโภคในครัวเรือน
- เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตจากการลดใช้สารเคมีได้
- เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

๓.๔ การแปรรูปผลผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์

๑. โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิต/การแปรรูปอาหารปลอดภัย

๑. ชื่อโครงการ โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิต/การแปรรูปอาหารปลอดภัย

๒. หลักการและเหตุผล

ประชากรของตำบลห้วยเม็ก ปัจจุบันการดำรงชีวิตมีค่าครองชีพสูงขึ้น ทำให้เกษตรกรที่มีรายได้จากอาชีพหลัก คือ การทำการเกษตร และอาชีพรอง คือ การรับจ้างทั่วไป ซึ่งไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพในชีวิตประจำวัน โดยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อหลายสาเหตุ เช่น สภาพอากาศที่เปลี่ยนไปไม่เป็นไปตามฤดูกาลในการทำการเกษตร บางครั้งเกิดภาวะแห้งแล้ง บางครั้งเกิดภาวะน้ำท่วม ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรเกิดความเสียหาย ผลผลิตตกต่ำ ราคารับซื้อผลผลิตไม่แน่นอนสวนกระแสกับราคาปัจจัยการผลิตที่มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกษตรกรในชุมชนที่มีรายได้หลักจากการเกษตรต้องดิ้นรนเพื่อหารายได้เพิ่มขึ้น

การประกอบอาชีพเสริม จึงเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่เกษตรกรในชุมชนจึงหันมาให้ความสำคัญในการปลูกพืชปลอดภัย ซึ่งจะเป็นการสร้างรายได้ แหล่งอาหารปลอดภัย อีกทั้งยังเป็นการประกอบอาชีพที่สามารถสร้างความมั่นคงด้านอาชีพและความยั่งยืนในชุมชนต่อไป

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อให้เกษตรกรมีอาชีพที่มั่นคง สามารถสร้างรายได้ในครัวเรือน

๓.๒ เพื่อเพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลผลิตการเกษตรตามความเหมาะสมพื้นที่

๓.๓ ส่งเสริมการนำผลิตผลที่ได้มาแปรรูปเพื่อการค้า

๔. เป้าหมาย

ครัวเรือนเกษตรกรต้นแบบ หมู่ที่ ๑ - ๑๕ จำนวน ๖๐ ราย

๕. พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ที่ ๑ - ๑๕ ตำบลห้วยเม็ก อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

๖. ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

๗. แผนการดำเนินงาน

กิจกรรมและขั้นตอนวิธีการดำเนินงาน

กิจกรรม	ขั้นตอนวิธีการดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ
๑. ประชุมชี้แจงโครงการ	- ประชุมชี้แจงโครงการ	สนง.เกษตรอำเภอ/เทศบาลตำบล
๒. คัดเลือกพื้นที่/ เกษตรกร	- คัดเลือกเกษตรกรต้นแบบตามความ เหมาะสม หมู่ที่ ๑ - ๑๕	สนง.เกษตรอำเภอ/เทศบาลตำบล
๓. การจัดหาวัสดุโครงการฯ	- สืบค้นราคาจากท้องถิ่น โดยพิจารณาจาก ความต้องการ และราคาที่เหมาะสม - จัดทำใบเสนอราคา ใบสั่งซื้อ - จัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ตามบัญชีรายการ	เทศบาลตำบล
๔. วางแผนการถ่ายทอด ความรู้	- จัดเตรียมสถานที่ - จัดทำเนื้อหา รูปเล่มเอกสาร - จัดหาวิทยากรผู้มีความรู้ในการถ่ายทอด	สนง.เกษตรอำเภอ/เทศบาลตำบล
๕. ถ่ายทอดความรู้และ มอบ ปัจจัย การ ผลิต เกษตรกร	- ถ่ายทอดความรู้ - ศึกษาดูงาน - มอบปัจจัยการผลิต	สนง.เกษตรอำเภอ/เทศบาลตำบล
๖. ติดตาม/สรุปผลการ ดำเนินงาน	- ติดตามและให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง	สนง.เกษตรอำเภอ/เทศบาลตำบล

๘. วิธีการดำเนินงาน โดยรายละเอียดดังนี้

๑. ค่าอาหารกลางวันฝึกอบรม จำนวน ๒ มื้อ ๆ ละ ๕๐ บาท จำนวน ๖๐ คน

เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท

๒. ค่าอาหารว่างวันฝึกอบรม จำนวน ๔ มื้อ ๆ ละ ๒๕ บาท จำนวน ๖๐ คน

เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท

๓. ค่าตอบแทนวิทยากร ๔ คน ๆ ละ ๓ ชั่วโมง ๆ ละ ๓๐๐ บาท	เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท
๔. ค่าวัสดุฝึกอบรม ชุดละ ๕๐ บาท จำนวน ๖๐ คน	เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท
๕. ค่าพาหนะในการเดินทางผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๒ วัน ๆ ละ ๕๐ บาท จำนวน ๖๐ คน	เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท
๖. ค่าวัสดุฝึกปฏิบัติ จำนวน ๖๐ ราย ๆ ละ ๒๐๐ บาท	เป็นเงิน ๑๒,๐๐๐ บาท
๗. ๑. ค่าเหมารถศึกษาดูงาน ๑ คัน ๆ ละ ๘,๘๐๐ บาท /วัน จำนวน ๑ วัน	เป็นเงิน ๘,๘๐๐ บาท
๘. ค่าติดตามและประเมินผล จำนวน ๔ ครั้ง ๆ ละ ๑,๐๐๐	เป็นเงิน ๔,๐๐๐ บาท
รวมเป็นเงิน	๕๐,๐๐๐ บาท

๙. ผู้รับผิดชอบโครงการ

- สำนักงานเกษตรอำเภอห้วยเม็ก
- เทศบาลตำบลห้วยเม็ก

๑๐. งบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๕๐,๐๐๐ บาท

๑๑. แหล่งงบประมาณ เทศบาลตำบลห้วยเม็ก

๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- เกษตรกรมีอาชีพที่มั่นคง สามารถสร้างรายได้ในครัวเรือน
- เกษตรกรได้รับความรู้ในการพัฒนาผลผลิตทางการเกษตร
- เกษตรกรนำผลผลิตที่ได้มาแปรรูปสร้างมูลค่าทางการตลาด

ภาคผนวก

ภาคผนวกที่ ๑

แนวทางแก้ไขปัญหาดิน

ดินเค็ม

- เลือกปลูกพืชให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ต้องเน้นพืชทนเค็มและพืชชอบเค็ม เช่น ข้าวทนเค็ม และปลูกไม้ยืนต้นหรือไม้โตเร็วที่มีรากลึก และในการปลูกควรเลือกพื้นที่ที่มีคราบเกลือไม่มากนัก และมีน้ำชลประทานสำหรับการเพาะปลูกด้วย
- ปรับปรุงดินโดยใช้ปุ๋ยหมักปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยพืชสด ร่วมกับเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ เพื่อปรับโครงสร้างของดิน
- จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ควรมีวัสดุคลุมดินเพื่อป้องกันไม่ให้เกลือขึ้นมาอยู่ที่ผิวดิน

ดินตื้น

- เลือกปลูกพืชให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ต้องเน้นพืชที่มีระบบรากสั้น เช่น พืชไร่หรือพืชผัก นอกจากนี้ยังสามารถปลูกไม้ผลบางชนิดที่มีระบบรากไม่ลึกมากได้ เช่น มะม่วง น้อยหน่า มะขาม เป็นต้น
- ปรับปรุงดินโดยใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยพืชสด ร่วมกับผลิตภัณฑ์ของกรมพัฒนาที่ดิน เช่น สาร พด.ต่างๆ
- จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เนื่องจากเสี่ยงต่อการเกิดการชะล้างพังทลายของดิน ในกรณีที่ปลูกพืชไร่ ควรมีการจัดระบบปลูกพืชให้เหมาะสม เช่น ปลูกพืชสลับเป็นแถบหรือปลูกพืชคลุมดินร่วมด้วย

ดินตื้นถึงชั้นหินพื้น

- เลือกปลูกพืชให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ควรเป็นพืชที่มีระบบรากตื้น เช่น พืชไร่หรือพืชผัก และปรับปรุงดินด้วยผลิตภัณฑ์ของกรมพัฒนาที่ดินด้วยสาร พด. ต่างๆ ร่วมกับการใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก
- จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปลูกพืชสลับเป็นแถบ ปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน ทำแนวรั้วหญ้าแฝก เป็นต้น
- หลีกเลี่ยงการปลูกไม้ยืนต้นเพราะรากพืชไม่สามารถชอนไชลงไปดินชั้นล่างได้ ส่งผลให้พืชไม่สามารถเจริญเติบโตได้

ดินตื้นและมีความลาดชันสูง

- หลีกเลี่ยงการใช้พื้นที่ในบริเวณดังกล่าว เนื่องจากเสี่ยงต่อการเกิดการชะล้างพังทลายของดิน ควรปล่อยไว้ให้คงสภาพตามธรรมชาติซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าไม้หรือไม้พุ่ม
- ถ้ามีความจำเป็นต้องใช้พื้นที่ดังกล่าว ควรปลูกไม้ผลบางชนิด เช่น น้อยหน่า มะม่วง มะขาม เป็นต้น และควรมีการจัดระบบปลูกพืชให้เหมาะสม ปรับปรุงดินด้วยผลิตภัณฑ์ของกรมพัฒนาที่ดินด้วยสาร พด. ต่างๆ ร่วมกับการใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก
- จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ที่ทำการเกษตร เช่น ทำแนวรั้วหญ้าแฝก ปลูกพืชสลับเป็นแถบ หรือปลูกพืชคลุมดินต่างๆ เพื่อลดปัญหาการชะล้างพังทลายของดินและเป็นการช่วยเก็บความชื้นไว้ในดิน และพืชสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ต่อไป

ดินทรายจัด

- พืชไร่หรือพืชผัก ควรจัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียนตลอดปีร่วมกับปลูกพืชบำรุงดิน มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชสลับเป็นแถบ อาจใส่ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมด้วยเพื่อปรับโครงสร้างของดิน และเนื่องจากสภาพพื้นที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการขาดน้ำสูงจึงต้องจัดการน้ำอย่างเหมาะสมเพื่อให้พืชสามารถใช้น้ำได้น้อยอย่างมีประสิทธิภาพเพราะตามสภาพธรรมชาติดินชนิดนี้มีความสามารถในการอุ้มน้ำได้ต่ำ
- ไม้ผล/ไม้ยืนต้น ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ในแปลงควรปลูกพืชปุ๋ยสด ปลูกพืชคลุมดินหรือปลูกพืชแซม นอกจากนี้ควรจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำร่วมด้วย เช่น ทำฐานปลูกเฉพาะต้น

ทำแนวรั้วหญ้าแฝกและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน และเก็บความชื้นไว้ในดินเพื่อให้พืชนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ดินเหนียวจัด

- พืชไร่หรือพืชผัก ควรมีการไถแหหรือรอง เพื่อช่วยให้ดินมีการระบายน้ำดีขึ้นและควรปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกหรือปลูกพืชปุ๋ยสดร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน หรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ มีการจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูกอย่างเหมาะสมเพื่อให้พืชสามารถใช้น้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- ไม้ผล/ไม้ยืนต้น ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ นอกจากนี้ควรจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำร่วมด้วย เช่น การสร้างคันดิน ทำชั้นบันได ปลูกพืชคลุมดิน มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชแซม ทำแนวรั้วหรือฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น และจัดหาแหล่งน้ำสำหรับใช้ในฤดูแล้ง

พื้นที่ลาดชันเชิงชัน

- หลีกเลี่ยงการใช้พื้นที่ในบริเวณดังกล่าว เนื่องจากมีความลาดชันสูงมาก เสี่ยงต่อการเกิดการชะล้างพังทลายและสูญเสียหน้าดิน ควรรักษาไว้ให้เป็นป่าตามธรรมชาติและสร้างสวนป่า หรือใช้ปลูกไม้ใช้สอยโตเร็ว

- ถ้ามีความจำเป็นต้องใช้พื้นที่ จำเป็นต้องมีการศึกษาทรัพยากรของแต่ละพื้นที่หรือโครงการต่างๆ เพื่อให้ทราบถึงความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกพืชชนิดต่างๆ และจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำร่วมด้วย เช่น ปลูกพืชคลุมดิน ทำแนวรั้วหญ้าแฝก และชุดหลุมปลูกเฉพาะต้น โดยไม่มีการทำลายไม้พื้นล่างเพื่อรักษาเสถียรภาพของดินและเป็นการช่วยเก็บความชื้นไว้ในดินเพื่อให้พืชสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ต่อไป

แนวทางการจัดการดินมีปัญหา(ดินทราย)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหาและข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
<p>ข้าวนาปีและข้าวนาปรัง</p> <p>๑.พันธุ์ไวต่อช่วงแสงปลูกได้เฉพาะ ฤดูนาปี ได้แก่ น้ำสะกวย ๑๙, หางยี ๗๑, เหนียวอุบล ๑, เหนียวอุบล ๒, ขาวดอกมะลิ ๑๐๕, เหนียวสันป่าตอง, ชุมแพ ๖๐, ขาวปากหม้อ ๑๔๘, ขาวตาแห้ง ๑๗, กข ๖, กข ๘ และ กข ๑๕</p> <p>๒.พันธุ์ไมไวต่อช่วงแสงปลูกได้ทั้งฤดูนาปีและนาปรัง ได้แก่ กข ๑, กข ๒, กข ๓, กข ๔, กข ๕, กข ๗, กข ๙, กข ๑๐, กข ๑๑, กข ๒๑, กข ๒๓, สุพรรณบุรี ๖๐</p> <p>๒, พิษณุโลก ๖๐-๒, ข้าวหอมคลองหลวง๑, ปทุมธานี๑, สุรินทร์ และเหนียวสกลนคร</p> <p>๓.พันธุ์ข้าวที่ทนเค็ม ได้แก่ ขาวดอกมะลิ๑๐๕, ขาวตาแห้ง ๑๗, คำผาย ๔๑, เก้ารวง ๘๘, ขาวปากหม้อ ๑๔๘, กข ๑, กข ๖, กข ๗, กข ๘ และ กข ๑๕</p>	<p>- สภาพพื้นที่นาบางแห่งมีความลาดเทเล็กน้อย น้ำขังในกระตงนาไม่สม่ำเสมอ ทำให้ขาดน้ำ</p>	<p>แก้ไขโดยปรับกระตงนาให้สม่ำเสมอ ถ้าเป็นไปได้นำวิธีการจัดรูปแปลงนามาปฏิบัติ (land reshape)</p>
	<p>- ดินค่อนข้างเป็นดินทราย และมีโครงสร้างค่อนข้างแน่นทึบ</p>	<p>แก้ไขโดยเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แกดิน ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใส่ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมักอัตรา ๑-๒ ตันต่อไร่ - โกลบตอซังพืชลงดิน ได้แก่ ฟางหรือตอซังข้าว ต้นข้าวโพด หรือเศษพืชตระกูลถั่ว ในช่วงการเตรียมดิน - โกลบพืชปุ๋ยสด จากพืชตระกูลถั่ว ได้แก่ โสนอัฟริกัน ถั่วพุ่ม หรือถั่วเขียว โดยใช้เมล็ดพันธุ์ อัตรา ๕-๗ กิโลกรัมต่อไร่ ปลูกก่อนทำนาเป็นระยะเวลา ๓๕-๕๐ วัน และเมื่อออกดอก ๕๐ % จึงโกลบ - ปลูกพืชตระกูลถั่ว ได้แก่ กระถินยักษ์ หรือถั่วมะแฮะ บริเวณคันนา แล้วทำการตัดใบหรือกิ่งอ่อนสับกลบเป็นปุ๋ยพืชสด
	<p>- บางพื้นที่เป็นดินเค็ม</p>	<p>แนวทางแก้ไข และปรับปรุงดินเค็ม</p> <ul style="list-style-type: none"> - เลือกพันธุ์ข้าวที่ทนเค็มมาปลูก - ปล่อยให้น้ำขังในแปลง ๒-๓ วัน แล้วระบายออก จะช่วยลดความเค็มของดินได้ - ปรับปรุงบำรุงดิน ดังนี้ <p>ใส่ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมักอัตรา ๔-๕ ตันต่อไร่อย่างต่อเนื่อง จะทำให้ดินร่วนซุยและช่วยชะล้างเกลือออกไป ทำให้ความเค็มของดินลดลง</p> <p>ใส่วัสดุปรับปรุงดิน ได้แก่ แกลบ และขี้เลื่อย เป็นต้น ซึ่งอัตราการใส่แกลบที่เหมาะสม ๒-๕ ตันต่อไร่ เพื่อให้ดินไม่แน่นทึบ รากพืชชอบไนได้สะดวก ทำให้ต้นข้าวแข็งแรงต้านทานโรคได้ดี โกลบพืชปุ๋ยสด ซึ่งได้แก่ โสนอัฟริกัน โสนคางคก และอื่นๆ ก่อนปลูกข้าวประมาณ ๓ เดือน แล้วโกลบเมื่อพืชปุ๋ยสดอายุ ๖๐ วัน และพักดิน ๓๐ วัน ก่อนปลูกข้าว</p>

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/	ปัญหาและข้อจำกัด	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
-----------------------	------------------	---

ชนิดพืช	ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	
ข้าวนาปีและข้าวนาปรัง(ต่อ)	- บางพื้นที่เป็นดินเค็ม	- ควรปลูกไม้ยืนต้นที่ทนเค็ม เช่น ต้นกระถินออสเตรเลีย บนคันนาเพื่อลดการแพร่กระจายเกลือไปยังพื้นที่ข้างเคียงที่ไม่เป็นดินเค็ม
	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำหรือขาดธาตุอาหารบางชนิด	<p>แก้ไขโดยการใส่ปุ๋ยเคมี ดังนี้</p> <p>- อัตราปุ๋ย สำหรับข้าวไม่ไวต่อช่วงแสง</p> <p>ครั้งแรกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑๓ กิโลกรัมต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยสูตร ๐-๐-๖๐ อัตรา ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่ หรือใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๓๐ กิโลกรัมต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยสูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๒ กิโลกรัมต่อไร่ และปุ๋ยสูตร ๐-๐-๖๐ อัตรา ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่ โดยให้ใส่ช่วงปักดำสำหรับนาหว่านใส่หลังข้าวงอก ๑๕-๒๐ วัน</p> <p>ครั้งที่ ๒ ระยะข้าวแตกกอใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑๓ กิโลกรัมต่อไร่</p> <p>ครั้งที่ ๓ ระยะออกช่อดอกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑๓ กิโลกรัมต่อไร่</p> <p>- อัตราปุ๋ยสำหรับข้าวไวต่อช่วงแสง</p> <p>ครั้งแรกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่หรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๓๐ กิโลกรัมต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยสูตร ๐-๐-๖๐ อัตรา ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่ ช่วงปักดำ สำหรับนาหว่านใส่หลังข้าวงอก ๑๕ - ๒๐ วัน</p> <p>ครั้งที่ ๒ ระยะออกช่อดอก ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่</p>

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหาและข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
----------------------------------	--	---

พืชไร่ และ พืชผัก	- ดินค่อนข้างเป็นทราย ความชื้นในดินต่ำ	แก้ไขโดยเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แกดิน ดังนี้ - ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก อัตรา ๒ ตันต่อไร่ - โกลบพืชปุ๋ยสดจากพืชตระกูลถั่ว ได้แก่ ปอเทือง ถั่วพุ่ม ถั่วดำ หรือ โสน ต่างๆ เมื่อพืชปุ๋ยสดออกดอกได้ประมาณ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ก่อนปลูกพืช ๒ สัปดาห์ - ใช้วัสดุคลุมดิน เช่น ฟางข้าวหรือเศษพืชต่างๆ เพื่อรักษาความชื้นแกดิน - พัฒนาแหล่งน้ำเสริม เพื่อป้องกันการขาดแคลนน้ำ ทำให้ดินแห้ง โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง
อ้อย	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ หรือขาดธาตุอาหารบางชนิด	- ใส่ปุ๋ยเคมี ดังนี้ ครั้งแรกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๗๕ กิโลกรัมต่อไร่ รองกันร่องพร้อมปลูกครั้งที่ ๒ ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๒๑-๐-๐ อัตรา ๔๐ กิโลกรัมต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีสูตร ๐-๐-๖๐ อัตรา ๕๐ กิโลกรัมต่อไร่ โดยโรยข้างแถวปลูกแล้วพรวนดินกลบเมื่ออ้อยอายุประมาณ ๒-๓ เดือน สำหรับอ้อยต่อ จะใช้ปุ๋ยและอัตราเดียวกันและใส่ ๒ ครั้ง ครั้งแรกหลังจากทำการตัดแต่งต่อ ประมาณ ๑-๔ สัปดาห์ ครั้งที่ ๒ หลังจากใส่ครั้งแรกประมาณ ๒-๓ เดือน - ใช้เทคโนโลยีชีวภาพโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ อัตราเจือจาง ๑ : ๕๐๐ ฉีดพ่นแปลงปลูกและต้นอ้อย ทุก ๒๐ วัน

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหาและข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
----------------------------------	--	---

<p>มันสำปะหลัง</p>	<p>- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ หรือขาดธาตุอาหารบางชนิด</p>	<p>- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๒๐-๘-๒๐ อัตรา ๗๕-๘๐ กิโลกรัมต่อไร่ หรือปุ๋ยเคมีสูตร ๒๑-๗-๑๔ อัตรา ๖๐ กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อมันสำปะหลังอายุประมาณ ๑-๓ เดือน โดยใช้ข้างแถวปลูกแล้วพรวนกลบ</p> <p>- ใช้เทคโนโลยีชีวภาพ โดยการไถกลบพืชปุ๋ยสด เมื่ออายุ ๖๐ วัน และหว่านปุ๋ยคอกก่อนปลูก</p>
<p>ถั่วเขียว ถั่วเหลือง ถั่วลิสง</p>	<p>- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ หรือขาดธาตุอาหารบางชนิด</p>	<p>- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๒-๒๔-๑๒ อัตรา ๓๐-๕๐ กิโลกรัมต่อไร่ โดยแบ่งใส่ ๒ ครั้ง ครั้งแรกรองก้นหลุม ครั้งที่ ๒ หลังปลูก ๒๐-๒๕ วัน หรือใส่ครั้งเดียวก่อนปลูก หรือหลังปลูก ๒๐-๒๕ วัน</p> <p>- ใช้เทคโนโลยีชีวภาพ โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ๔๐๐ มิลลิลิตรต่อไร่ต่อครั้ง เจือจางด้วยน้ำ ๒๐๐ ลิตรฉีดพ่นหรือรดลงดินทุกๆ ๑๐ วัน ก่อนออกดอกและช่วงติดผล</p>
<p>ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์</p>	<p>- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ หรือขาดธาตุอาหารบางชนิด</p>	<p>- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๑๖-๘ อัตรา ๗๕ กิโลกรัมต่อไร่ โดยแบ่งใส่ ๒ ครั้ง ครั้งแรกรองก้นหลุม ครั้งที่ ๒ เมื่อข้าวโพดอายุ ๓-๔ สัปดาห์</p> <p>- ใช้เทคโนโลยีชีวภาพ โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ๔๐๐๐ มิลลิลิตรต่อไร่ต่อครั้ง เจือจางด้วยน้ำ ๒๐๐ ลิตรฉีดพ่นหรือรดลงดินทุกๆ ๑๐ วัน ก่อนออกดอกและช่วงติดผล</p>
<p>ข้าวโพดฝักสด ได้แก่ข้าวโพดหวานและข้าวโพดข้าวเหนียว</p>	<p>- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ หรือขาดธาตุอาหารบางชนิด</p>	<p>- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ หรือปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๓๕ กิโลกรัมต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีสูตร ๒๑-๐-๐ อัตรา ๒๕ กิโลกรัมต่อไร่ แบ่งใส่ ๒ ครั้ง ครั้งแรกรองก้นหลุม ครั้งที่ ๒ เมื่ออายุได้ ๓-๔ สัปดาห์</p> <p>- ใช้เทคโนโลยีชีวภาพ โดยการใส่ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ๔๐๐ มิลลิลิตรต่อไร่ต่อครั้ง เจือจางด้วยน้ำ ๒๐๐ ลิตร ฉีดพ่นหรือรดลงดินทุก ๑๐ วัน ก่อนออกดอกและช่วงติดผล</p>

<p>การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช</p>	<p>ปัญหาและข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน</p>	<p>แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ</p>
<p>แตงโม</p>	<p>- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ หรือขาดธาตุ</p>	<p>- ใส่ปุ๋ยเคมี ดังนี้</p>

	อาหารบางชนิด	ครั้งแรกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๒-๒๔-๑๒ อัตรา ๕๐ กิโลกรัมต่อไร่ รองกันหลุม ครั้งที่ ๒ ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๔-๑๐-๓๐ อัตรา ๑๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อแต่งโมอายุ ๓๐ วัน - ใช้เทคโนโลยีชีวภาพ โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ๔๐๐ มิลลิลิตรต่อไร่ต่อครั้ง เจือจางด้วยน้ำ ๒๐๐ ลิตร ฉีดพ่นหรือรดลงดินทุก ๑๐ วัน ก่อนออกดอกและช่วงติดผล
พืชผักต่างๆ พืชผักรับประทานใบ และลำต้น เช่นคะน้า ผักกาดขาว กะหล่ำปลี และกะหล่ำดอก	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ หรือขาดธาตุอาหารบางชนิด	แก้ไขโดยใช้เทคโนโลยีชีวภาพ ดังนี้ - ใช้ปุ๋ยอินทรีย์สูตร พด.๒ จำนวน ๑๐๐ มิลลิลิตรต่อไร่ต่อครั้ง โดยเจือจางด้วยน้ำ ๑๐๐ ลิตร ฉีดพ่นหรือรดลงดินทุก ๑๐ วัน แก้ไขโดยการใส่ปุ๋ยเคมีตามชนิดของพืช ดังนี้ - ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๒๐-๑๐-๑๐ อัตรา ๕๐-๗๐ กิโลกรัมต่อไร่ โดยแบ่งใส่ ๒ ครั้ง ครั้งแรกหลังปลูก ๕-๗ วัน ครั้งที่ ๒ เมื่ออายุประมาณ ๓ สัปดาห์
พืชผักรับประทานผล เช่น พริก มะเขือเทศ มะเขือต่าง ๆ และแตงต่าง ๆ	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ หรือขาดธาตุอาหารบางชนิด	- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๖๐-๗๐ กิโลกรัมต่อไร่ โดยแบ่งใส่ ๒ ครั้ง ครั้งแรกหลังย้ายกล้า ๗ วัน และครั้งที่ ๒ หลังจากใส่ครั้งแรก ๒๐-๒๕ วัน หรือใส่ปุ๋ยสูตร ๘-๒๔-๒๔ อัตรา ๔๐-๕๕ กิโลกรัมต่อไร่ รองกันหลุม ครั้งที่ ๒ ใส่ปุ๋ยสูตร ๒๑-๐-๐ อัตรา ๒๕-๓๕ กิโลกรัมต่อไร่ หรือใส่ปุ๋ยสูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑๐-๑๕ กิโลกรัมต่อไร่ หลังจากใส่ครั้งแรก ๒๐-๒๕ วัน หรือใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑๐๐-๑๑๐ กิโลกรัมต่อไร่ หลังปลูก ๒๐-๒๕ วัน
ไม้ผล-ไม้ยืนต้น	- ดินเป็นทราย ความชื้นในดินต่ำ	- เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน โดยใส่ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก อัตรา ๓-๕ กิโลกรัมต่อหลุมตอนเตรียมหลุมปลูก - ใช้วัสดุคลุมโคนต้น เช่น ฟางข้าว เศษหญ้า ใบไม้ หรือปลูกพืชคลุมดิน ระหว่างแถวไม้ผลหรือไม้ยืนต้น เพื่อช่วยรักษาความชื้นในดิน

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหาและข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
ไม้ผล-ไม้ยืนต้น(ต่อ)	- ดินเป็นทราย ความชื้นในดินต่ำ	- พัฒนาแหล่งน้ำเสริมในการปลูกไม้ผลหรือไม้ยืนต้น โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้งดินจะแห้งทำให้พืชที่ปลูกขาดน้ำ

มะม่วง	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	แก้ไขโดยการใส่ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ตามชนิดของพืช ดังนี้ - ก่อนปลูกรองกันหลุมด้วยปุ๋ยคอกในอัตรา ๕-๑๐ กิโลกรัมต่อต้น ร่วมกับปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๐.๓ กิโลกรัมต่อต้น - อายุ ๓ ปี ขึ้นไปซึ่งเป็นช่วงให้ผลผลิต จะแบ่งระยะการใส่ปุ๋ยเป็น ๔ ระยะ ดังนี้ ระยะบำรุงต้นหลังเก็บเกี่ยวใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๒ กิโลกรัมต่อต้น และให้ซ้ำอีกครั้งเมื่อมะม่วงแตกใบอ่อน ชุดที่ ๒ ระยะสร้างตาดอกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๒-๒๔-๑๒ อัตรา ๑ กิโลกรัมต่อต้น สำหรับมะม่วงอายุ ๒-๔ ปี มะม่วงอายุ ๕-๗ ปี ใส่อัตรา ๒ กิโลกรัมต่อต้น และมะม่วงอายุ ๘ ปี ขึ้นไปใส่อัตรา ๕ กิโลกรัมต่อต้น ระยะบำรุงผลใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑ กิโลกรัมต่อต้น ระยะปรับปรุงคุณภาพผลผลิต ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ อัตรา ๑ กิโลกรัมต่อต้น
มะขาม	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	- ใส่ปุ๋ยคอก อัตรา ๒๕ กิโลกรัมต่อต้น ร่วมกับปุ๋ยเคมี ดังนี้ ยังไม่ให้ผลผลิต ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๒-๒๔-๑๒ อัตรา ๑ กิโลกรัมต่อต้น โดยแบ่งใส่ ๓ ครั้งต่อปี ให้ผลผลิตแล้ว ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ อัตรา ๐.๕ กิโลกรัมต่อต้น โดยแบ่งใส่ ๒ ครั้ง คือ ต้นและปลายฤดูฝน

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหาและข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
ลำไย	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	- ใส่ปุ๋ยคอกอัตรา ๒๕ กิโลกรัมต่อต้น และใส่ปุ๋ยเคมี ดังนี้

		<p>อายุ ๑-๓ ปี ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ และปุ๋ยเคมีสูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑ กิโลกรัมต่อต้น</p> <p>อายุ ๔ ปี ช่วงต้นเดือนสิงหาคม ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ และ ปุ๋ยสูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑ กิโลกรัมต่อต้น ร่วมกับใช้ปุ๋ยสูตร ๐-๕๒-๓๔ อัตรา ๐.๒ กิโลกรัมต่อต้นต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดพ่นทุก๗ วัน ประมาณ ๓ ครั้ง ในช่วงเดือนพฤศจิกายน เพื่อให้ลำไยแตกใบใหม่</p> <p>อายุ ๕ ปี ซึ่งเป็นช่วงให้ผลผลิต ให้กระตุ้นการแตกใบอ่อนชุดที่ ๑ และชุดที่ ๒ โดยใช้ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ และปุ๋ยสูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑ กิโลกรัมต่อต้น ช่วงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงพักตัวพร้อมต่อการออกดอกให้ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๒ กิโลกรัมต่อต้น ช่วงติดผลใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ และปุ๋ยสูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑ กิโลกรัมต่อต้น ก่อนเก็บผลผลิต ๑ เดือนใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๐-๐-๖๐ อัตรา ๑ กิโลกรัมต่อต้น หลังเก็บผลผลิตใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑.๕ กิโลกรัมต่อต้นและ ใส่ปุ๋ยสูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑ กิโลกรัมต่อต้น</p>
กล้วย	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	- ใส่ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยคอก อัตรา ๔.๕ กิโลกรัมต่อหลุม และใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑ กิโลกรัมต่อต้น โดยแบ่งใส่ ๓ ครั้ง เมื่อกล้วยอายุ ๑ เดือน ๔ เดือน และระยะออกดอก

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหาและข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
ยางพารา	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	- รองกันหลุมด้วยปุ๋ยเคมีสูตร ๐-๓๐-๐ อัตรา ๑๗๐ กรัมต่อหลุมร่วมกับใช้ปุ๋ย

		<p>อินทรีย์ในอัตรา ๕ กิโลกรัมต่อต้นต่อปี</p> <p>ในช่วงปีที่ ๒-๖ ให้ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ อัตรา ๒ กิโลกรัมต่อต้นต่อปี ร่วมกับปุ๋ยเคมีสูตร ๒๐-๘-๒๐ โดยในปีที่ ๑ ใช้อัตรา ๓๐๐ กรัมต่อต้นต่อปี</p> <p>ปีที่ ๒ ใช้อัตรา ๔๕๐ กรัมต่อต้นต่อปี</p> <p>ปีที่ ๓ ใช้อัตรา ๔๖๐ กรัมต่อต้นต่อปี</p> <p>ปีที่ ๔ ใช้อัตรา ๔๘๐ กรัมต่อต้นต่อปี</p> <p>ปีที่ ๕ ใช้อัตรา ๕๒๐ กรัมต่อต้นต่อปี</p> <p>ปีที่ ๖ ใช้อัตรา ๕๔๐ กรัมต่อต้นต่อปี</p> <p>- ใช้เทคโนโลยีชีวภาพโดยใช้เศษใบยางพาราที่ร่วงหล่นทำปุ๋ยหมักสูตรพด. ๑ และผสมจุลินทรีย์ป้องกันโรคราและโคนเน่าของพืชโดยใช้สูตร พด.๓ โรยใส่ระหว่างแถวต้นยางพารา ๑๐๐ กิโลกรัมต่อไร่พร้อมนำปุ๋ยอินทรีย์น้ำอัตราเจือจาง ๑ : ๕๐๐ ฉีดพ่นระหว่างแถวยางพาราที่โคนต้นสูงขึ้นมาจากพื้นดิน ประมาณ ๒ เมตร ทุก ๒ เดือน</p>
ยุคาลิปตัส	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	<p>- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือสูตรอื่นที่มีธาตุอาหารใกล้เคียงกัน อัตรา ๕๐ กรัมต่อต้นต่อครั้ง โดยใส่ ๓ ครั้ง ครั้งแรกก่อนปลูกครั้งที่ ๒ หลังปลูก ๑๕ วัน และครั้งที่ ๓ ในช่วงปลายฝน</p> <p>เมื่อยุคาลิปตัสอายุ ๒-๔ ปี ให้ใส่ปุ๋ยครั้งละ ๕๐ กรัมต่อต้น ในช่วงปลายฝน</p>
ไม้ผล - ไม้ยืนต้น	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	<p>- พื้นที่ที่มีความชันสูง ใส่ปุ๋ยแบบหลุม โดยขุดหลุมรอบโคน หรือสองข้างลำต้นแล้วกลบ</p> <p>- วางแนวปลูกเป็นแถวตามแนวระดับ แล้วทำการหว่านพืชคลุมดิน</p>

ภาคผนวกที่ ๒

รายชื่อคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ประจำตำบลห้วยเม็ก อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

๑.นางบังอร สีนุธศรี	กำนันตำบลห้วยเม็ก	ประธานกรรมการ
๒.นายสมพงษ์ ญาทิพย์	ผู้แทนหมู่บ้าน หมู่ที่ ๑	กรรมการ
๓.นายสุรพล ดอนโคตรจันทร์	ผู้แทนหมู่บ้าน หมู่ที่ ๒	กรรมการ
๔.นางประนอม ลาสองชั้น	ผู้แทนหมู่บ้าน หมู่ที่ ๓	กรรมการ
๕.นายอนุกุล ภูบุญออบ	ผู้แทนหมู่บ้าน หมู่ที่ ๔	กรรมการ
๖.นายเสาร์ ราชโคตร	ผู้แทนหมู่บ้าน หมู่ที่ ๕	กรรมการ
๗.นายณัฐพงษ์ ภูชมศรี	ผู้แทนหมู่บ้าน หมู่ที่ ๖	กรรมการ
๘.นายนิกร ภูจอมจิตร	ผู้แทนหมู่บ้าน หมู่ที่ ๗	กรรมการ
๙.นายประยูร แสงจันทร์	ผู้แทนหมู่บ้าน หมู่ที่ ๘	กรรมการ
๑๐.นายภิรมย์ คำศรี	ผู้แทนหมู่บ้าน หมู่ที่ ๙	กรรมการ
๑๑.นางสาวคำใหม่ เรืองมัน	ผู้แทนหมู่บ้าน หมู่ที่ ๑๑	กรรมการ
๑๒.นายสำรวย เสนากิจ	ผู้แทนหมู่บ้าน หมู่ที่ ๑๒	กรรมการ
๑๓.นางสาวสมพาน ภูสมจิตร	ผู้แทนหมู่บ้าน หมู่ที่ ๑๓	กรรมการ
๑๔.นายสมพร สุริยะ	ผู้แทนหมู่บ้าน หมู่ที่ ๑๔	กรรมการ
๑๕.นายสวัสดิ์ ราชเพ็ง	ผู้แทนหมู่บ้าน หมู่ที่ ๑๕	กรรมการ
๑๖.น.ส.จิตลดา มาตรา	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ	กรรมการและเลขานุการ
๑๗.จำเอนกัมภีร์ เกิดศรีทอง	หัวหน้าสนง.ปลัดทต.ห้วยเม็ก	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ภาคผนวกที่ ๓

รายชื่ออาสาสมัครเกษตร และผู้แทนเกษตรกรระดับหมู่บ้าน ตำบลห้วยเม็ก อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่ที่
๑	นายสุริย์ ผาบจันสิงห์	หมู่ที่ ๑
๒	นายสมร มิควัตร	หมู่ที่ ๒
๓	นายวิเชียร สิงหาราม	หมู่ที่ ๓
๔	นายปราโมทย์ อ่อนแยม	หมู่ที่ ๔
๕	นางพรรณนิ ไชยโสดา	หมู่ที่ ๕
๖	นายฤชัย มีผล	หมู่ที่ ๖
๗	นายเสถียร วงศ์พิมพ์	หมู่ที่ ๗
๘	นายสมปอง วิชัยวงศ์	หมู่ที่ ๘
๙	นางพวงทอง มาตรา	หมู่ที่ ๙
๑๐	นางอมร ศรีคุณ	หมู่ที่ ๑๐
๑๑	นางสาวโอรินทร์ สิทธิบุญ	หมู่ที่ ๑๑
๑๒	นายเมธา พลดี	หมู่ที่ ๑๒
๑๓	นางสาวปัญญา ภูแล	หมู่ที่ ๑๓
๑๔	นายบุญเลิศ ศรีนวลลี	หมู่ที่ ๑๔
๑๕	นายพานู ฤกษ์งษ์ไชย	หมู่ที่ ๑๕

หมายเหตุ

- เป็นบุคคลที่เข้าร่วมการวิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน-โอกาส-ภาวะคุกคาม (SWOT ANALYSIS) ของสภาพแวดล้อมภายในชุมชนตำบลศรีสุข ร่วมกับผู้นำในชุมชน เพื่อนำมาซึ่งแผนพัฒนาการเกษตร